

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

XVIII. letnik

št. 12

marec 1961

Zajčji sled — Celjska koča 1958

Foto V. Dvoršek

KAKO UPRAVLJAMO

Tone Černač

Skoraj bo konec lovskega leta in bomo delali obračune o uspehih in neuspehih našega dela.

Ko hodiš kot lovski gost po raznih loviščih, ki jih upravljajo lovski kolektivi, imaš občutek, kakor bi hodil po podjetjih, s katerimi upravljajo naši delovni ljudje.

Pogovor se suče okoli vprašanj, kako bi zboljšali sedanje stanje, kje imajo bolj urejena in bogata lovišča, kakšen je stalež divjadi, kje so vzroki, da ni še bolje, kako gre z vnovčevanjem kožuhovine divjadi, kakšna je kakovost trofej, stanje družinske blagajne, kako je z bonitiranjem lovišč, z lovsko kinologijo itd. Brez dvoma smo lahko ponosni na naš sistem lovske organizacije in na pot, katero smo prehodili od ustanovitve lovskih družin do danes. Tudi redki pesimisti, ki so imeli ob ustanovitvi lovskih družin, nezaupanje v kolektivno upravljanje, so danes enotni, da je ta sistem najboljši, tako za lovsko gospodarstvo kakor za lovsko izživljanje delovnih ljudi. Z zadovoljstvom lahko gledaš naše pokrajine, polne raznovrstne divjadi. Po poljih vidiš fazane in jate jerebic tam, kjer ne pomnijo naši najstarejši lovci, da bi kdaj bili, zlasti fazani. O srnjadi sploh ne govorim, ker je ta sedaj takorekoč povsod, celo v vinorodnih Slovenskih goricah, kjer jih je celo preveč. Poznal sem na Dolenjskem starega lovca, ki je preko 50 let nosil svojo prednjačo po lovišču, pa ni videl srnjadi. Danes v tistem lovišču planirajo in tudi odstrelje 8 do 10 srnjadi.

Prav tako jelenjad širi svoj življenjski prostor v predele, kjer je pol stoletja in več ni bilo.

Ko sem pred več kot 30 leti uplenil v Javorniških gozdovih pri Postojni divjega prašiča, je bilo to čudo. Danes so po vsej Sloveniji, kakor zajci. Celo, ko sem bil na krožnem lovu v Prekmurju, je zraven padel merjasec. Tudi skoraj izumrli medvedi, so se razmnožili, da so ponekod v nadlego. Kaj pa z lovskimi škodljivci?

Če se voziš iz Ljubljane do Maribora, opaziš malo vran in srak. Nekdaj so se cele jate preletavale po poljih in uničevale ne samo posevke, temveč tudi poljsko divjad, njen zarod, pa tudi ptice pevke. Kragulji in skobci so skoraj izginili. Po drugi strani hitro napreduje urejevanje lovišč. Čez in čez lovske kočje. O tem nam poroča naše glasilo v vsaki številki, ki prinaša tudi slike z veselimi, nasmejanimi obrazi ob zgrajenih domovih. Hkrati vedno več krmišč skrbi za prehrano v zimski dobi, vedno več lovskih steza in prež za nadzor lovišč grade družine. Solnice so pa postale že kar moda.

V zadnjem času se je začel razvijati lovski turizem, ki se hitro širi. Tega naj bi čim bolj pospeševali, ker nam donaša sredstva za še večji dvig naših lovišč. Vse zahodne države, posebno

Čehoslovaška, Madžarska, Poljska in SZ žrtvujejo za propagando lovskega turizma velika sredstva. To se vidi v tujih lovskih revijah, ki preko celih strani objavljajo reklame, oglase. Le iz Jugoslavije teh reklam ni.

Berem pa tudi v tujih lovskih revijah članke o jugoslovanskem lovstvu in lovcih. Čeprav neradi, nam tujci le priznavajo našo vzgledno lovsko in kinološko organizacijo in uspehe na polju lovstva. O tem nam priča tudi zadnja mednarodna razstava lovskih trofej v Firencah.

To so uspehi našega kolektivnega upravljanja, ki smo jih dosegli s skupnimi napori in na katera smo ponosni. V našem sistemu ne goji posameznik, lovski sosed pa uničuje, kakor berem o tem polemike v tujih lovskih revijah, kjer imajo vse druge sisteme lova, le socialističnega ne. Pri nas je vsa dežela in država pravzaprav eno lovišče, kjer se povsod goji, ne pa tisoče majhnih lovišč, kjer gospodari vsak bolj ali manj po svoje in za sebe, ne pa za skupnost.

Seveda tudi pri nas še ni vse tako, kakor bi si želeli, saj smo pravzaprav šele začeli graditi na razvalinah zadnje svetovne vojne.

K izrednemu napredku našega lovstva odločilno pomaga dejstvo, da je divjad splošno ljudsko premoženje, ne pa last posameznika oziroma zakupnika lovišča. Treba bo pa še mnogo lovske prosvetnega dela v naših vrstah, da bomo tudi naše podeželje lovsko etično dvignili. Področne lovske zveze naj bi organizirale strokovne komisije, ki bi skrbele za lovska predavanja in seminarje po lovskih bazenih in polagale posebno važnost na vzgojo zavednega lovskega naraščaja. Na ta način bi šli tudi mi lovci z duhom časa naprej.

Solska reforma na vseh šolah bo kmalu izvedena in po vseh tovarnah, podjetjih in družbenih organizacijah se organizirajo izobraževalne akcije. In mi lovci? Vse kar je, so priprave na lovske izpite in potem je največkrat konec našega izobraževanja, čeprav lovstvo zajema najširše polje naravoslovnih ved in veščin.

Niso redki lovci, ki ti ne vedo niti povedati o staležu divjadi v družinskem lovišču, kaj šele o planu in načelih odstrela ali o lovskem gospodarstvu in njegovi organizaciji.

Potreba je, široko obveščanje članstva, ker je to prvi pogoj uspešnega dela v lovski organizaciji in to o uspehih in neuspehih po lovskih družinah. Kaj nam pomaga planiranje in nase-ljevanje divjadi, osveževanje krvi, če lovci ne vedo, kaj in kakšno je pri tem njihovo delo. Za te namene je potrebno stalno in sistematično izobraževanje našega članstva, če hočemo zdržati korak v gojenju divjadi in v varstvu narave z naprednimi narodi.

O našem podmladku

Franjo Sok

Vedno pogostejši so pogovori o mladem lovskem naraščaju. Lovska družina Vojnik poroča o svojih pionirjih, ki so počastili njihov občni zbor in o strelskem tekmovanju pionirjev. V članku »Skrb za lovski naraščaj — udarec divjemu lovu« je pisec nakazal nekaj nerešenih problemov v zvezi z lovskim naraščajem. V sosednji republiki Hrvaški se z vprašanjem pionirskih lovskih organizacij bavijo že dalj časa. Tudi na seji upravnega odbora Lovske zveze Slovenije je bilo že govora o podmladku v lovskih organizacijah. Skratka, čas zahteva, da zavzamemo do tega problema svoje stališče.

Gre za kočljivo vprašanje in zelo občutljivo problematiko. Govora je o našem mladem rodu. Zato menim, da moramo dobro premisliti, kako bomo pristopili k mladini in kako jo bomo zainteresirali za živo naravo. Že večkrat so naši vodilni politiki s tov. Titom na čelu javno ugotovili, da je naša mladina predana stvari socializma, da je pripravljena izpolniti še tako odgovorne naloge. To je mladina prijemljivo dokazala z neštetimi delovnimi akcijami.

O naših pionirjih tudi lahko rečemo samo dobro. Najdemo jih v krožkih z najrazličnejšo dejavnostjo, najdemo jih v športnih in drugih društvih. Mnogi so člani taborniške organizacije. Skratka, njihov interes je zelo raznolik, a vendar izredno živ. Zato ni čudno, če ob jesenskih lovih radovedno pasejo oči na brakadah kot gonjači ali opazovalci.

Ko se lotevamo vprašanja naraščaja v lovskih organizacijah, si moramo po mojem mnenju, jasno postaviti smoter. To se pravi, moramo si biti na jasnem, kaj pravzaprav hočemo doseči. Brž ko bomo imeli pred očmi, kaj naj pri naši mladini dosežemo, gledano s stališča lovstva, bo glede metod dela in eventualne organizacije mladine v okviru lovskih organizacij, laže najti ustrezne oblike.

Pri reševanju problema lovskega naraščaja moram uvodoma nakazati smotre, ki so v dosežanih razpravah že prišli do izraza. Nekateri lovski tovariši tožijo nad starostnim sestavom lovcev v lovskih družinah in se boje, da v bodočnosti ne bo zadosti lovcev. Ti priporočajo pritegnitev mladine v lovske organizacije zato, da se zagotovi potrebno število članov v lovskih družinah. Drugi se hudujejo nad mladino, češ da ima surov odnos do žive narave, da uničuje divjad, ptice pevke in sploh živo naravo s tem, da uničuje gnezda perjadi, da z malokalibrskimi puškami strelja vse, kar je živega, da lovi živali na zanke in pasti. Počenja tedaj najbolj nečedne posle in je na najboljši poti, da postane zagrizen nezakonit lovec. Ti hočejo mladino odvrniti od

takih nečednih poslov s pritegnitvijo v lovski naraščaj. Drugi zopet navajajo, da je naša mlajša mladina velik prijatelj narave, da se pridno udeje v društvih, katerih torišče dela je v naravi n. pr. v planinskem društvu, pri tabornikih itd. Lovske organizacije bi naj pri mladini poglobljale njihovo ljubezen do narave in jo v tej smeri vzgajale ter s tem pridobivale prijatelje lovcev. Nekateri pa hočejo mladino v lovske organizacije zato, da bi našla primerno torišče udeje v lovske organizacije, ki ga baje pogreša. Morda vidi eden ali drugi še kakšen nadaljnji razlog za pritegnitev mladine v krog lovcev.

Za pritegnitev mladine v lovske organizacije se navajajo pestri razlogi. Zato smatram za potrebno, da o njih več povem in poskušam izluščiti osnovni namen, ki je skupen vsem, ki o problemu mladine v lovski organizaciji razmišljajo. Najprej je ugotoviti, ali je utemeljena bojazen, da v bližnji ali daljnji prihodnosti ne bo zadosti članov v lovskih družinah. Pri tem se moram poslužiti statističnih podatkov za republiko Slovenijo. Leta 1946 smo imeli 3940 članov, leta 1956 9886, v začetku leta 1961 pa imamo 10 538 članov. Te številke kažejo stalno večanje števila članov v lovskih organizacijah. Pri tem je omeniti še prilično visoko število prošenj za sprejem v lovske družine, ki čakajo rešitve iz leta v leto. Pri tako konstantnem porastu članstva pač ni bojazni, da bi počasi prišli ob člane v lovskih družinah.

Statistični podatki kažejo tedaj, da ni nobene nuje vabiti mladino v lovske družine zato, da bi spopolnili število lovcev. Če je že v eni ali drugi lovski družini starostni sestav očitno neprimeren, se da s smotreno politiko pri sprejemanju novih članov popraviti. Očitno pa je, da obstojajo objektivni razlogi, ki ne dopuščajo mladini vstopa v lovske organizacije. O teh razlogih na tem mestu ne bi razpravjal. Omenjam le, da lovske družine večkrat mlajšim državljanom same otežkočajo pristop z neprimerno visokimi pristopninami, ali pa dajejo pri sprejemu prednost starejšim prosilcem. V tej zvezi naj napravijo lovske družine svoj program dela.

Ne strinjam se v celoti z onimi, ki gledajo na našo mladino tako črno, kot je omenjeno spredaj. Ugotovili smo, da so naši potomci zdravi, pošteni in predani. Vsako pravilo ima svojo izjemo. Zato najdemo med našimi mladimi tudi take, ki se izzivljajo v uničevanju žive in mrtve narave. Izjem pa ne smemo posploševati. Kdor se je količkaj poglobil v notranje konflikte pubertetnika in zasledoval njegovo početje, bo vedel, da večina pubertetnikov potroši prekipevajoče sile koristno z delom, športom, študijem itd., drugi pa dajejo duška svoji razburkanosti

V ivju in megli na Ljubljanskem barju

Foto A. Koprivnikar

v objestnih mladostnih izpadih najrazličnejše oblike. Med take izpade je šteti pustošenja po parkih, v vaseh, na polju in drugod. Daleč sem od tega, da bi zagovarjal take izpade, ne morem pa mimo dejstva, da na področju lovstva vendarle taka početja ne povzročajo tako velike škode, da bi bil preplah na mestu. Mnogo večjo škodo trpi lovstvo zaradi intenzivnega kmetijstva in gozdarstva. Dozdeva pa se mi, da smo zelo pozabljivi in nočemo osvežiti spomina na naša mladostna leta. Morda bi eden ali drugi tudi ugotovil pri sebi izpade v blažji ali enaki obliki, a je vendar danes iskren prijatelj žive narave. Naj bo tako ali drugače, eno gotovo drži, da je vsa mladina, zlasti pa ona, ki negativno izpada, potrebna vzgoje. Ta smoter imajo brez dvoma pred očmi oni, ki priporočajo, da vezemo razposajeno mladino na lovske organizacije.

Če vzamemo še tiste, ki vidijo v mlajših prirojeno ljubezen do narave in so mnenja, da je to lastnost utrjevati še naprej, je na dlani skupen smoter, ki ga zasledujejo vsi pošteni člani zelene bratovščine. Vsem gre za to, da naš naraščaj vzgojimo v iskrene prijatelje žive in mrtve narave, da jih vzgojimo v državljanke, ki bodo v naravi našli pošteno razvedrilo in oddih ter uživali lepote, ki jih narava nudi.

Brž ko je pravi smoter ugotovljen, je poiskati še metodo dela in organizacijo, preko katere bi postavljeno nalogo najlaže dosegli. Na terenu sem zasledil že nekaj skromnih poskusov. Ponekod so ustanovili mladinske lovske

aktivne pri lovskih družinah. Izhajajoč iz določil statuta Ljudske mladine Jugoslavije, bi bilo formiranje aktivov mladine pri lovskih družinah v redu, saj je možno tudi pri društvu ustanoviti mladinski aktiv, če je najmanj pet članov. Pri tem pa je računati s tem, da je program Ljudske mladine daleko širši kot je sama gola vzgoja za prijatelje narave in s tem za bodoče lovce. Povrh pa mladinski aktiv zajahe le mladino od 15 let naprej. Pri tem ostanejo pionirji še vedno izven te organizacije, ter bi bilo zanje ustanoviti posebno pionirsko organizacijo.

Domnevam, da so obstoječi aktivni mladih lovcev skupna organizacija pionirjev in mladincev, tedaj organizacija, ki živi in dela poleg krajevne pionirske in mladinske organizacije. To se pravi, da tak lovski mladinski aktiv ni prav nič drugega kot poseben mladinski krožek. Pri pionirskih in mladinskih organizacijah obstojajo različni krožki, kjer se mladina udejstvuje in s tem uči ter vzgaja. Obstojata med drugim tudi prirodoslovni krožek. Gotovo je delovni program prirodopisnega krožka pri mladinskih organizacijah pestrejši in obsežnejši kakor ga je moči postaviti pri aktivih mladih lovcev. Če to drži, po mojem mnenju ni smotrno ustanavljati aktivov, ki se naj bavijo v bistvu z lovskim živalslovjem in lovskim življenjem ter s tem drobiti sile.

Da se prav razumemo, nisem nasprotnik mladinskih aktivov pri društvih, ustanovah in sploh tam, kjer je možno doseči to, kar zahteva

program in statut mladine Jugoslavije. Poznam tudi delo mladih združnikov. Moram pa le omeniti izkušnje, ki jih imajo tamkaj, kjer so ustanovili aktivne mladih lovcev. Pravijo, da aktivni žive in delajo le tamkaj, kjer se z njimi ukvarjajo sposobni kadri s pedagoško izobrazbo, drugod pa jih nima smisla ustanavljati. Te izkušnje so gotovo dragocene in dajo misliti. Ne bom analiziral vzrokov, zakaj aktivni ne morejo povsod zaživeti, ker ne poznam zadosti položaja. Na tem mestu želim opozoriti na situacijo, ki bi utegnila nastati, če bi mladinski aktivni zares zaživeli in pritegnili širok krog pionirjev in mladincev. Pri intenzivni vzgoji in z vztrajnim delom z vključeno mladino bi se prav gotovo zbudilo prikrito nagnjenje do lova. Pričakovati je tedaj, da bi se po preteku časa potegovalo precej članov aktiva za članstvo v lovske družine. Kako se bo izmotala lovska družina iz zadrege, če bo imela zadosti ali preveč članov? Ni nobenega dvoma, da imajo mladinci, ki so bili člani aktivov, prvenstveno pravico do članstva, prostora pa ni. Gre za kočljivo vprašanje, kakor je bilo uvodoma rečeno. Utegne se nam dogoditi, da z nesmotrnim ravnanjem napravimo še ta skromen ugled, ki ga zelena bratovščina uživa pri državljanih.

Tudi pri ribiških organizacijah je govora o mladini. Mladi ribiči se udeležujejo pri ribiških tekmovanjih, pri poribljanju voda, izvršujejo tudi aktivno ribolov. Mislim, da gre tamkaj za mladino, ki se je že opredelila za ribolov, katerega lahko tudi izvaja, saj ni nabava ribiškega pribora vezana na posebno dovoljenje. S to mladino delajo ribiške družine in jo vzgajajo v

športne ribiče. Organizacijska oblika pri tem ni važna. Gotovo se je tudi za lov že odločil eden ali drugi mladinec in mu bo naša divjad pri srcu, dokler bo živ. Te mladince ali mladinke pa je tesno povezati z lovske družino in najti obliko vzgajanja, ki najbolj ustreza. Zato ne rabimo nobene posebne organizacije. Sploh se mi dozdeva, da pri reševanju problema lovskega podmladka iščemo s preveliko vneto organizacijske oblike, ne zavzamemo pa se dovolj uporno za vsebino dela. Kakor sem že podčrtal, je naša najbolj vroča želja, da vzgojimo mladi rod, ki bo prijatelj žive narave, ki bo znal uživati lepote žive in mrtve narave ter v njej našel razvedrilo in prepotreben oddih. Ta smoter pa lahko dosežemo preko obstoječih mladinskih organizacij. Mladina se zbira v svojih pionirskih odredih, v mladinskih klubih, v taborniški organizaciji, zato je treba stopiti tja, kjer je mladina zbrana. Tamkaj je treba učiti, vzgajati in zabavati. Obstoječim mladinskim organizacijam lahko lovske družine občutno pomagajo s sposobnimi kadri. Pomoč je lahko tudi v drugi obliki. Lovske družine lahko obogate delo v posameznem krožku s predavanji — poučne ali zabavne vsebine, lahko finančno podpro mladinske organizacije, ali pa prevzamejo celo patronat nad eno ali drugo tako organizacijo.

Nanizal sem nekaj svojih osebnih pogledov in misli. Hotel sem s tem po svojih močeh doprinesti k razčiščenju problema ter bom zelo vesel, če se mi je to vsaj delno posrečilo. Nikakor pa si ne domišljam, da je moje gledanje edino pravilno ter ne zavračam drugačnega, prepričljivejšega stališča.

DALJNOGLEDI

Ker med lovci ni pregleda in pravilne presoje za uporabnost daljnogledov, sem napisal nekaj pojasnil.

Na trgu sta dva tipa daljnogledov, od katerih prvi gre že v pozabo. Oče tega daljnogleda je Italijan Galileo Galilei, ki ga je leta 1610 iznašel in skonstruiral. Prvotni tip je bil monokularen, to je za eno oko. Šele v začetku 19. stoletja so bili monokularni daljnogledi izpopolnjeni za obe očesi hkrati, torej binokularni, ki omogočajo plastično gledanje. Taki daljnogledi zmorejo le skromno povečavo in slika ni do roba ostra. Uporabljamo jih le še za manjše daljave (v gledališču) in za mladino. Cena teh daljnogledov je sorazmerno nizka.

Konec 19. stoletja se je pojavil nov tip zboljšane daljnogleda, ki je danes prvenstveno v uporabi. Ta daljnogled je konstruiran z vgrajenimi prizmami, ki omogočajo mnogo večjo povečavo, svetlost in ostrino slike do roba.

Optične lastnosti prizmatičnih daljnogledov so izražene z dvema številoma, n. pr. 7×50 . Prvo število pove kolikšna je povečava (sedemkratna), drugo pa premer objektiva v milimetrih. Objektiv je leča, ki je na nasprotni strani od očesa. Leča, ki se nahaja pri očesu, se imenuje okular. Število 50 v našem primeru torej ne pomeni svetlosti, kakor lovci pogosto mislijo, temveč premer objektiva v mm. Svetlost pa je treba izračunati.

»Povečava« pove kolikokrat daljnogled poveča predmet oziroma kolikokrat ga približa očesu. V našem primeru pomeni število 7, sedemkratno povečavo, ali če bi opazili srnjaka, nam ga sedemkrat približa. Čim večja je povečava, tem več podrobnosti vidimo na predmetu.

»Zorno (vidno) polje« je širina terena, ki jo v daljnogledu zajamemo na daljavo 100 m. Veliko zorno polje je važno pri opazovanju hitro pre-

mikajočih se predmetov, letal, ptic in podobno. Zorno polje se lahko meri tudi v stopinjah; tedaj govorimo o zornem (vidnem) kotu.

Lovci mnogo razpravljajo o »svetlosti«. Vedo, da je ob slabi luči potrebna, a je ponajveč ne poznajo. Svetlobo dobimo z računom: premer objektiva v milimetrih delimo s številom povečave in količnik (kvocient) kvadriramo. N. pr. za daljnogled 7×35 ; $35 : 7 = 5$; $5^2 = 25$.

Svetlost je v tem primeru 25. Čim večje je to število tem večja je svetlost daljnogleda tem dlje in bolje v mraku vidimo predmete.

»Modra obloga« stekla preprečuje refleks (odsev) v leči. S posebnim kemičnim procesom nanesejo na polirano lečo tenko modro plast. S tem, da onemogočimo refleksno luč, zvišamo svetlost daljnogleda.

Kakšen daljnogled je za lovca najprimernejši?

Najboljši daljnogled bi bil tak, ki bi imel največjo povečavo, svetlost in zorno (vidno) polje, pa bi bil pri tem čim manjši in čim lažji. Takega idealnega daljnogleda še ni, ker sta svetlost in zorno polje tem manjša, čim večja je povečava, z njo pa tudi večja teža in velikost.

Za splošno uporabo, kjer ni posebnih zahtev, n. pr. za potovanja, izlete, planine, morje, športne prireditve, nezahteven lov, so pripravni tipi 6×30 , 8×30 , 7×35 , torej s sorazmerno majhno svetlostjo in manjšim vidnim poljem.

Če pa potrebujemo daljnogled ob vsaki svetlobi in želimo na predmetu ločevati podrobnosti, moramo poseči po tipu 7×50 ali 10×50 . (Zadnji ima zaradi velike povečave manjšo svetlost.)

Daljnogledi tipov 6×30 , 7×35 , 8×30 in podobni so uporabni v vsaki človeški starosti. Uporabo svetlostnih daljnogledov pa je treba prilagoditi stvarnosti uporabnika. Starejšim ljudem se namreč zenice ne razširijo v temi do 8 mm, kar je normalno, marveč za kake 3 mm manj pri 50 in več letih starosti. Tako oko ne more izkoristiti okularja s premerom 8 ali več milimetrov, ker tako širokega snopa ostarela, zožena zenica ne more sprejeti in izkoristiti. Za take oči zadostujejo daljnogledi z okularno lečo n. pr. 5 mm premera, ki so seveda cenejši. To pomanjkljivost popravimo deloma z večjo povečavo na račun manjšega vidnega polja in manjše svetlosti.

Visoko svetlostnih daljnogledov, ki so poceni in uporabni tudi ponoči, v temi, ni.

Lovce potrebuje daljnogled, ki dovolj poveča oziroma približa predmet ter s tako svetlostjo, da more v senci gozda v razpršeni svetlobi in somraku in mraku še oceniti divjad na primeru razdaljo.

Povečava za slabo svetlobo naj bo za starejše lovce najmanj sedemkratna in z objektivom 40 in več milimetrov.

Dr. Milan Dular

Vplivi na razvoj srnjačjega rogovja

V splošnem je razširjeno mnenje, da kadar je huda zima z velikim snegom in obilnim mrazom, imajo srnjaki slabo, ali vsaj slabotno rogovje. To ni vedno. Povsem razumljivo je, da kadar je debel sneg, pride srnjad le težko do hrane, tako da marsikdaj trpi tudi pomanjkanje. To gotovo kolikor toliko vpliva na razvoj rogovja. Mraz pa, čeprav je prekomeren, nima skoraj nobenega vpliva. Veliko večji vpliv na razvoj rogovja imajo sončni žarki. Čimveč sončnih dni v zimskih mesecih, toliko več možnosti za dober razvoj rogovja pri srnjakih. Srnjaki, posebno starejši in močnejši, zgube rogovje v zelo neugodnem letnem času, v katerem je najmanj sonca, že zato, ker so tedaj dnevi zelo kratki. V tem oziru so jeleni mnogo na boljšem, ker jim raste rogovje v pomladanskih mesecih, ko je sonca že mnogo več in sevanje močnejše. Kako se to da biološko pojasniti? Za dober razvoj kosti in rogovja, ki je po sestavini podoben kostem, je neobhodno potreben vitamin D. Ne zadostuje samo, da dobi srnjad v hrani dovolj tega vitamina, temveč mora biti v telesu živali tudi predelan, ker šele potem pride do vpliva. Za predelavo vitamina D so pa nepogrešljivi

sončni žarki. Če imajo srnjaki slabo rogovje, ni nikakor kriva samo zima z debelim snegom, ampak predvsem pomanjkanje vitamina D in sončnega sevanja. To dosežemo z dodatnimi krmili, v katerih je vitamin D, na krmiščih, v sončnih legah. Z nekoliko truda in skrbi za divjad, prav lahko nadomestimo to, kar nam bi imela vzeti zima glede dobrih srnjakov. Zato je tudi razumljivo, da se srnjad v zimskih mesecih najraje zadržuje na južnih sončnih pobočjih. Tedaj se mnogo giblje podnevi, posebno ob sončnih dneh in tako nehote išče obsončevanja, med tem ko izstopa v poletnih mesecih le v jutranjem in večernem mraku. Za gibanje in izstopanje srnjadi ob različnih urah v letnih časih so še drugi vzroki. Ne majhen vpliv na razvoj srnjačjega rogovja ima tudi to, koliko se je srnjak v zadnjem prsku udejstvoval. Mnogokrat sem opazoval, da je kak srnjak s prav dobrim rogovjem, imel naslednje leto mnogo slabše. Tedaj je njegovo mesto kot plemenjak zavzel drug močnejši srnjak. Leto pozneje pa je bil prvi spet močan, skoraj kapitalen. To se navadno ponavlja od tretjega pa do šestega leta starosti. Po šestem letu srnjaki navadno že okrnevajo, le redki so

izjeme. Zakaj prekomerno udejstvovanje pri prsku škodljivo vpliva na razvoj rogovja, ni tako težko pojasniti. Ako ima srnjak v prsku preveč srn, izrabljuje prekomerno količino hormonov, ki so tudi za razvoj rogovja neobhodno potrebni. Drugo leto, ker je imel šibko rogovje, se ni mogel braniti in tako je moral svoje mesto odstopiti močnejšemu srnjaku. Na ta način se ni toliko izčrpal in si je prihranil dobršen del hormonov, ki so se naslednje leto odrazili v kapitalni trofeji. Tudi v tem oziru so jeleni mnogo na boljšem kot srnjaki. Kajti doba od jelenjega roga pa do zgube rogovja je dosti daljša, kot pa je to pri srnjakih. Zato ima tudi jelen več časa, da se opomore, da si nabere potrebnih hormonov. Zato pa je tudi masa jelenjega rogovja sorazmerno s telesno težo 2—3-krat večja, kakor pri srnjakih. Da odpravimo ta škodljivi vpliv na razvoj srnjačjega rogovja, je potrebna primerna selekcija in spolno razmerje, 1,1 do 1,5.

Na razvoj rogovja pri srnjakih pa vpliva še prav posebno rod. So predeli lovišča, kjer ni bilo še nikoli nobenega dobrega srnjaka, kljub temu,

da so dani vsi pogoji za to. V takih predelih je treba predvsem srnam posvetiti posebno pozornost. Odstreliti je treba vse gumbarje in vse srne od katerih so tisti gumbarji. Iztrebiti je treba ves tak rod, da naredi prostor drugemu boljšemu. Slabega vpliva na razvoj rogovja pri srnjakih smo mnogo krivi lovci z nepravilnim odstrelom. Srnjakov z nadpovprečnimi dednimi zasnovami ne bi smeli pred petim letom odstreliti, vse podpovprečne bi pa morali odstraniti pred tretjim letom. Od srn odstranimo vse, ki se izkažejo za slabe plemenke in vse slabe ter nadštevilne srnice v prvem letu. Če torej želimo, da bomo imeli krepke srnjake z močnim rogovjem, moramo v zimskem času primerno krmiti, imeti krmišče po možnosti v sončnih legah in ob pravilnem spolnem razmerju in ustrezni selekciji pustiti srnjake plemenjake vsaj do srednje starosti.

Nobena druga parkljasta divjad ne potrebuje toliko nege in spretno gojitvene pomoči kot srnjad.

Franc Eržen

SKALJENA SREČA

Viktor Čeh

Kakor ne vem ali je prav, da bije v mojih prsah lovsko srce, tako tudi ne vem ali je prav, da izlijem na papir njegovo vsebino. Toda preveč sem že doživel, da bi mogel molčati.

Bilo mi je pet let, ko sem doživel svoj lovski krst. Zanj vem seveda le iz pripovedovanj. Neka nedeljskega dopoldneva so počile puške v gozdiču pod našo hišo. Jaz sem se na soncu kratkočasil, kdo ve s kakšno igro. Ko me je mama prišla iskat, ni bilo o meni ne duha ne sluha. Vsa zaskrbljena je odhitela k očetu in skupno sta zaman preiskala vsak kotiček. Tudi sosedje niso vedeli o meni ničesar. Starša sta bila vsa iz sebe. Mislila sta že na najhujše. Šele proti večeru, ko so bili že vsi v velikih skrbeh, me je pripeljal fant z drugega konca vasi. Tam so imeli lovci iz Maribora svoje avtomobile. Ko so se vrnili popoldne z lova, sem pripcljal med njimi tudi jaz. Vedel sem le, kako se pišem in kako mi je ime, a kje sem doma nisem vedel. Kmet, pri katerem sem se znašel v lovski družbi, me je spoznal in nato me je starejši gonjač vrnil staršem. Da je doma odločno spregovorila šiba, menda ni treba poudarjati. S tem je bil opravljen moj lovski krst.

Ko sem doraščal, se je v meni jasno odražala ljubezen do narave. V bližnji in daljnji okolici sem poznal vsa dupla, spomladi sem vedel za vsa vranja in sračja gnezda. Nikdar pa nisem mučil živali.

Najlepši letni čas je bila za mene jesen. Količno nedelj sem se spozabil in odšel skrivaj z doma med lovce. Kako močno sem razsajal po grmovju z zvonkim: »D — ča — ča!« in kako vznemirjen sem klical »Abšaut« in »Tiro«. Zvečer se je namesto zadnjega pogona zvrstilo še tepežkanje in spet je bil teden dni mir pri hiši. Včasih sem lovil tudi na svojo pest. Iz stebel sončnic sem narezal približno 50 cm dolge palice. Na eni strani sem izdolbel kakih 15 cm globoko stržen. V to luknjo sem nasul kot ajda ali koruza debele kamenčke, na vrhu pa sem dobro zamašil. Tako oborožen sem odšel v gozd in stikal za divjadjo. Ko sem kaj odkril, je bilo treba samo dobro zamahniti in toča »šiber« se je vsula za bežečo divjadjo. To je bil moj poseben užitek.

Leta so tekla in z njimi se je tudi v meni prebujala vse večja lovška strast. Po osvoboditvi je postal lovec tudi moj oče. To je bilo moje veselje. Nekajkrat sem smel celo z očetovo puško na lov, ker takrat še ni bilo posebno strogo. Tako sem uplenil že tudi prvega zajca in fazana. Pozimi sem pridno užigal po vranah in srakah. Moja lovška strast pa se je tako razbohotila, da nisem mislil na drugo, kot na lov in puško. »Iz tega otroka ne bo nič!« je pogosto tarnala mama. Toda nisem si mogel pomagati. Končno je mama pregovorila očeta in ta je puško prodal. Kako težko sem prebolel to zgubo, vem le jaz. Toda popustil nisem. Bolj kot kdajkoli prej sem se

posvetil naravi. V zimskem času sem pridno krmil fazane in jerebice. Nabavil pa sem si tudi past za lisice in dve celo ujel. Za vsa moja početja so vedeli tudi lovci. Vse je šlo po sreči in tudi zgubljene puške nisem več tako zelo pogrešal.

Prišla je zima 1947. Kot prejšnje zime, tako sem tudi tedaj pridno krmil fazane. Nekega dne je začelo snežiti in kar dva dni ni prenehalo. Tretje jutro je bilo okrog 60 cm snega. Ko je končno nehalo snežiti, sem se takoj odpravil v lovišče. Gazil sem sneg ob potoku za vasjo in opazil v strugi, ki je bila pokrita z ledom, globoko svežo gaz v smeri proti vasi. Spustil sem se v potok in začel ugotavljati, kaj naj bi to bilo. Poznal sem že mnogo sledov, toda ta mi je bil povsem nepoznan. Šel sem za sledom proti vasi in iskal jasnejših znakov. Po odtisih stopal sem končno dognal, da je morala bití vidra. Potok teče skozi našo vas in tako so me vaščani začuden gledali, kaj iščem v potoku. Prišel sem do gozdiča, kjer sem se kot petleten otrok prvič vključil v lov. V tem gozdiču smo med vojno skopali tik ob potoku med gostim leskovim grmovjem bunker. Ta se je pa po nekaj letih sesul. In prav v to zapuščeno skrivališče je vodil sled. Preiskal sem vso okolico in ugotovil, da vodi sled samo noter in nikjer ven. Takoj sem šel domov po brata in ga oborožil s krampom in lopato, sam pa sem si izposodil pri sosedu puško. Tako sva šla z bratom nad neznanega stanovalca v bunkerju. Brat je marljivo vihtel kramp, jaz pa sem nestrpno čakal s pripravljeno puško. Po dobrih dveh urah pridnega dela je skočila mimo bratovih nog v potok vidra. Ker je bila snežna odeja debela, je bila dokaj neokretna in moj prvi strel jo je podrł. Ves srečen in ponosen sem se vračal s plenom, ki ga še svoj živ dan nisem videl. To je bila senzacija, o kateri je ta dan govorila vsa vas. Stari lovec Tonček, ki danes lovi v večnih loviščih, je vidro lepo odrł in kožuh nategnil na desko. Kožuh je bil dolg 110 cm. Ko je bil suh, sem ga oddal lovski družini. Ta dogodek me je še bolj navdušil in venomer sem prosil ata in mamu, da mi dovolita postati lovec. Nazadnje sta le popustila in mi dovolila.

Vložil sem prošnjo za sprejem v lovsko družino. Nestrpno sem čakal dan, ko bom slednjič tudi jaz postal lovec. Prišla je nedelja, ko je bil sklican občni zbor. Povabljen sem bil tudi jaz. Vez blažen sem sedel v kotu in štel točke dnevnega reda, ki so se neznansko počasi vrstile. Končno je napočil moj trenutek. Sledila je točka: sprejem novih članov. Ko je bila prebrana moja prošnja, se je oglasil nekdo in pripomnil: »Najprej rešimo vprašanje njegove vidre, potem se bomo dalje pogovarjali.« In res. Razvila se je ostra kritika, češ, kako sem si sploh dovolil iti v revir in vidro samostojno upleniti. Na to, da sem bil z njimi že tolikokrat v revirju in da sem tokrat opravljal samoiniciativno nalogo, katere

so se vsi izogibali, so pozabili. Vsa diskusija se je spremenila v en sam očitek. Moje dokazovanje, da vendar nisem ničesar prikrival ter da sem kožuh takoj oddal in da sem streljal s puško, ki mi jo je dal lovec, ni nič zaleglo. Očitki so bili tako ostri, da sem se zahvalil za članstvo v njihovi sredini in odšel.

Nekaj časa sem bil zelo potrť, toda svojih varovancev v naravi nisem pozabil. Še naprej sem se zatekal v naravo z upanjem, da pride nekoč dan, ko bom tudi jaz s polno pravico in poštenim srcem svobodno zahajal v naravo.

Letni časi so se zvrstili in zopet je orumelno jesensko listje šumelo pod lovčevu nogo. Dremajoče ozračje jesenskih nedelj so prebujali poki lovskih pušk, ki so se v mojem srcu prav bolešno odražali, saj sem bil prepričan, da bom to jesen že tudi jaz lovil. Toda vdajal sem se v usodo in pripravljaj vse potrebno za zimsko krmljenje.

Nekega popoldneva sem šel pregledovat, če fazani obiskujejo krmišča. Komaj sem stopil nekaj korakov v gosti brezov gozd, ko je kakih 30 metrov od mene nekaj grozno zaropotalo. Obstal sem kot vkopan. Ropot se je vsakih nekaj minut ponovil, vmes pa so bili slišati silno boleštni, pretresljivi glasovi. Po telesu so mi gomazeli mravljinci, ker nekaj podobnega še nisem nikdar slišal. Ugotovil sem, da se močno stresa mlado brezje. Takoj mi je bilo jasno. Srna je v zanki. Nisem vedel, kaj naj storim. Glasovi so bili tako boleštni in potresanje grmovja tako sunkovito, da sploh nisem upal blizu. Kolikor so me nesle noge, sem odhitel v vas in obvestil bližnje lovce. Trije smo se vrnili po skrivnih potih na kraj zločina. Prišli smo žal prepozno. Srna v zanki je že končala svoj smrtni boj. Poiskali smo si varna kritja in čakali hudodelca. Ker ga do devete ure zevečer ni bilo, nas pa je močno zeblo, smo se odpravili domov. Drugo jutro se ni ljubilo nobenemu na prežo, tako da sem čakal sam in prav tako še naslednji večer. Čakal sem seveda zaman, ker so medtem žene nekaterih lovcev skrivnost razčevkale in je za zasedo zvedel prav gotovo tudi nepridiprav. Ker pa tega nismo, oziroma bolje rečeno, nisem uspel odkriti, so začeli dvomljivo govoriti o meni. Čeprav je od takrat minilo že dvajset let, jim tega še nisem pozabil.

Vsa ta leta sem preživel daleč od doma. Moja želja, da bi postal lovec, se ves ta čas ni uresničila. Končno me je življenjska pot zanesla na Koroško. Ob moji ljubezni do narave in ob sredstvih, ki so se mi znatno zvečala, bi bilo čudno, da ne bi postal lovec. Tudi v kolektivu, kjer sem živel je bilo več strastnih lovcev. Zaprošil sem za sprejem v članstvo in bil končno tudi sprejet. Prav gotovo je bil to eden mojih najlepših trenutkov. Toda žal, ne za dolgo. Že prvi mesec ob

nakupu lovske puške, o kateri sem vse življenje sanjal, sem v svoje bridko razočaranje spoznal, da čaša pelina ne more mimo mene. V poznejše obžalovanje sem se vse preveč navezal na človeka, ki je v mojih očeh predstavljal lik pravega lovca. Bila sva skupaj v podjetju in tako sem zvedel, da bo potoval službeno v Ljubljano. Prosil sem ga za uslugo, da bi mi kot izkušen lovec in dober tovariš pomagal izbrati dobro lovsko puško. Ker pa še nisem imel nabavnega dovoljenja pa tudi finančnih sredstev ne, saj sem jemal puško na kredit, sem si pač nameraval puško rezervirati. V prodajalni sem z drhtečo roko segal po vsakovrstnih puškah in jih prislanjal k licu. Med bogato izbiro sta bili tudi dve brezpetelinki Simson-Suhl. Ena je bila že rezervirana. »Ta ali pa nobena!« sem vzkliknil ves navdušen in si ogledoval lepo orožje. Radoveden jo je vzel v roke tudi moj svetovalca. »To pa bi bilo nekaj zame!« je dejal in se zadovoljno muzal. »Pa mi je vendar ne boste ugrabili?« sem izdaval in že sem se kesal, da sem ga prosil za svetovalca. Toda pomiril me je, da se je šalil. Nato mi je svetoval, naj se ne odločim kar pri prvih puškah, saj bova pogledala še druge. V drugi prodajalni je bil kaj kratek, ker se mu je mudilo po »službenih« opravkih. Nekaj časa sem ogledoval razpoložljivo orožje, nato sem se vrnil v prvo trgovino. Tam me je prodajalec navduševal za češke puške. Na moško besedo mi je rezerviral že prej opisano nemško dvocevko, za vsak primer pa tudi eno, katerih pa je bilo itak dovolj na izbiro. Vrnil sem se domov. V službi me je moj lovski tovariš — svetovalca, večkrat vprašal, katero puško bom vzel. Vselej sem mu odvrnil, da nemško.

Takoj, ko sem dobil nabavno dovoljenje, sem se odpravil v Ljubljano po rezervirano puško. Moj tovariš mi je zaželel obilo sreče pri nakupu. Čeprav sem mu odločno rekel, da sploh ne bom nič več izbiral, ampak vzel opisano nemško puško, se je držal popolnoma nedolžno. Kako zelo pa sem bil presenečen, ko sem prebral listek na puški z naslovom mojega svetovalca. Dopovedal sem, da je bil on le moj spremjevalec in da sploh ni imel namena kupiti puške. Prepričan sem bil, da je to le neljuba pomota. Še bolj pa sem zastrmel, ko so prinesli dopis iz uprave, s katerim je moj spremljevalec zaprosil, naj njemu rezervirajo puško, katero sem izbral jaz. Da bi bila pomota nemogoča, je poleg točnega opisa puške navedel tudi tovarniško številko puške. Kdaj si je to številko zabeležil, ne vem. Takrat, ko sem bil jaz v prodajalni, gotovo ne. Ker sem še naprej vstrajal in prosil, da puško prodajo meni, so se mi opravičili z dokazom, da je bilo na raču puške nakazanih tudi že 30 000 dinarjev kavcije. Tako sem se moral odreči puški po zaslugi človeka, kateremu sem slepo zaupal.

Ko sem mu pozneje očitil netovarištvo, mi je dejal, da lahko za svoj denar kupi kar sam hoče. Da pa bi bila mera polna, mi je pred kratkim pri skupnem lovu v posmeh in zabavo ponujal puško, ki je stala v trgovini 67 000 dinarjev po novi (njegovi) ceni 82 000 din.

Ob koncu se vprašajmo, kje so v tem primeru tiste vrline, ki naj bi odlikovale vsakega lovca? Mislim, da je težko govoriti o tovarištvu, nesebičnosti ali značajnosti sploh, posebej pa še, ker je bil ta tovariš tajnik lovske družine. Tak človek lahko kaj malo doprinese k vzgoji mladih lovcev.

Trdina o dolenskem lovcu Francu Lenarčiču

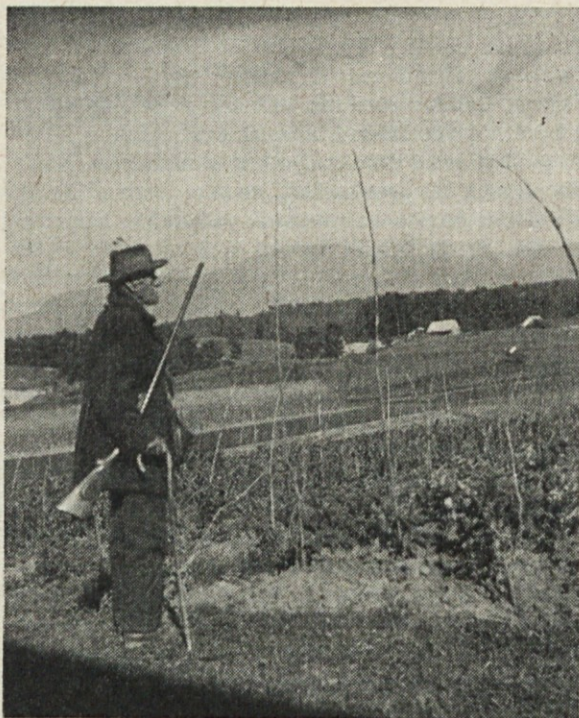
Danica Zupančič

Dolenski muzej v Novem mestu zbira v okviru svojih etnografskih raziskovanj tudi podatke o ljudskem lovu. Zanimajo nas načini primitivnega lova: katere vrste živali love, s kakšnimi pripravami, kako uporabljajo meso in kože uplenjenih živali, socialni momenti lova (lovske družbe in njihovi običaji, poklicni in divji lovci itd.). Za izhodišče našega proučevanja smo vzeli lovne priprave in živali, ki jih love (ptičji lov, polšji lov, lov na domače in poljske škodljivce — aktivne in pasivne pasti: vabe, zanke, limanice, ravšlji, tulci, pasti na vzmet in udarec, padalice, strelne priprave). Zasledili smo dosti načinov preprostega lova, zelo iznajdljivo izdelane priprave z bogato terminologijo in pa veliko lovskih pripovedi. Vsi ti podatki, ki nam jih posredujejo starejši Dolenjci, pa se vedno

vežejo na ljudi, na spretne lovce, ki so znali posebno uspešno uporabljati lovne priprave, si pokoriti živali in ki jim lov ni pomenil samo gospodarske panoge oziroma obogatitve jedilnika, pač pa tudi resnično poznavanje gozda in življenja v njem. Tak lovec, ki se ga ljudje zelo živo spominjajo, je bil Franc Lenarčič.

Franc Lenarčič je bil doma izpod mehovskega gradu pri Novem mestu. Matična knjiga župnije Podgrad nam pove, da je bil rojen 17. avgusta 1846 na Pristavi 10. Oče je bil Mihael, polzemljak, mati Ana, roj. Petschauer. Pri hiši se je reklo Pri Lakomčku. Oče Mihael je bil lovec pri graščaku Langerju na Pogancih. V tej službi je bil kasneje tudi njegov sin Franc.

Zanimivo je, da je Janez Trdina, ki je od jeseni 1867 živel v Novem mestu, poznal oba

Lovec F. Lenarčič — pri Gotni vasi, zadaj Gorjanci (Dolenjski muzej)

Lenarčiča, očeta in sina. Kaže, da se je z njima, predvsem z očetom, precej pogovarjal in si je od teh pogovorov večkrat kaj zapisal. Na starega Lakomčka (Mihaela Lenarčiča) se nanaša med drugim tudi tale notica: »p. d. Lakomšek, podgorski Nimrod, ustrelil je že 17 velikih in 9 mladih volkov... Ko mu je oče prepisoval grunt, vprašala ga je tistikrat gosposka, koliko da hoče uganiti sebi za živež in obleko. Stari pa je dejal vse trikrat: nič, do zdaj sem hranil sina jaz, odslej bo pa on mene. Če bi prišla kaka potreba, naj pa razsodijo srenjski možje... Lenarčič je dvignil tudi prvi upor zoper lačnega faruha Volčiča, ki je zaklenil srenjski vodnjak. Nimrod je odbil žabico in je popa tako ugnal, da je moral v cerkvi z lepo prošnjo tolažiti srenjane. Lenarčič ima zdaj 56 let (zapis je iz leta 1877, torej je bil sin Franc tega leta star 31 let), uren je kakor jelen, v gori ga noben fant ne ujame. Mesa je na njem malo, on je ves žilav in kitav kakor kak angleški konj. Nos mu je kljukast. Postave je precej visoke, pa tenke in voljne. Kadar hoče izraziti živahno svoj občutek, zakihne ostro včasih: khhk, včasih pa samo: hhh, doma je iz Pristave blizu Mehovega. Ta človek je vse-

kakor zanimiv že zato, ker je tako izvrsten lovec, obenem pa vendar tudi, kar je kaj redko, prav priden in prebrisan kmetovalec.« (Janez Trdina, Prigodbe in opombe 22/46.) Na drugem mestu pravi Trdina, da »Lakomšek spada gotovo med najprve lovce v naši deželi: podrl je že 28 volkov, srn, lisic in zajcev pa še sam ne ve koliko.«

Danes je spomin na Mihaela Lenarčiča že zbledel, dobro pa se ljudje spominjajo njegovega sina Franca Lenarčiča. Ta je bil dober lovec, priljubljen domači zdravnik in prijeten družabnik. Rad je pripovedoval, kako je hodil polhe lovit in jazbeca čakati. Eno noč je ujel v škatle na drevesih po sedemdeset polhov. Posebno ugoden lov je bil v oblačnih nočeh in za dežjem. V dežju se polhi tišče v polšinah in duplih, potem pa toliko bolj živahno iščejo žir in drugo hrano. Če se oglašajo sova, je lov slab — pred to roparico živalce beže. Vidre so lovili v Težkem potoku. Kot lovec pri gospodi je pripravljaj in dostikrat vodil velike skupinske love. Dan za dnem je hodil po gozdu, nadzoroval lovišča, pokončeval ujede in izvrševal odstrel. Lovil je tudi kače, predvsem gade. Ko je gada ugledal, mu je stopil na vrat, ga prijel za rep in razparal. Lekarnar Bergman v Novem mestu mu je dal za mast enega odraslega gada sedem goldinarjev. Praviijo, da je znal gade in sploh kače »zagovarjati«. Bil je na daleč znan zagovornik kačjega pika.

Franc Lenarčič je imel doma na Pristavi in pozneje v Žabji vasi dobro založeno domačo lekarno. Dobro je poznal zdravilne rože in zeli. Ljudje so ga klicali k bolnikom, k živini in sploh v nesrečah. Posebno spretno je uravnaval zlomljene ude. Take bolečine, udarce in odrgnine je lajšal z raznimi mastmi, ki jih je pripravljaj od ustreljene divjadi.

O Trdini je Franc Lenarčič pripovedoval, da je šel večkrat z njim na lov, posebno v Gorjance, kjer mu je kazal malo poznana pota in steze. Spominja se, da je bil pisatelj »lušen« človek, resen, že precej plešast in hudo uren za hojo. Govoril ni dosti. Nekoč so mu bili lasje že tako zrasli, da so mu kar po ramah viseli. Lovec mu je rekel: »Gospod, bomo šli kito plest!« In Trdina se je ostrigel. Hotel je videti na svoje oči, kako se gade lovi in zagovarja. Praviijo, da mu je Lenarčič to dokazal... Večkrat je pisatelj želel, da ga je djaj lovec »na štant«. Trdina navadno ni streljal živali. Nekoč da je ustrelil srnjaka, pa je lovcu takoj stisnil goldinar.

Chili

Povest o psu, ki je ljubil džunglo, toda ni mogel prenesti vlaka.

Chili je bila kratkodlaka foksterijerka, belo-črne barve z rjavimi ožigi nad očmi. Rep in pravitako ušesa je vedno nosila pokonci in bi je dandanes ne priznali za pravilno ter bil njej enako zaman iskali po razstavah.

Kupil sem jo v Mandalay pri naredniku Applebyju in plačal zanjo 10 rupij. Nisva se dolgo mudila, kajti džungla me je klicala in s prvim brodom sva šla čez reko Irrawady nazaj v gozd.

Tam sva prebila cela tri leta, leta tovarištva in skupnega lova. Psi z rodovnikom kot labradorji, koker-španjeli in špringer-španjeli so vihali nosove nad njo, vendar mi ni bilo nič mar. Chili je postala čudovita lovkica, boljša kot ostali. Vzrejena za lov na lisico in jazbeca, se je v njej počasi razvil izreden čut za divjad. Poznala je vsak dah v žungli in če je zavohala tigra ali panterja, mi je skočila na roke in potem zdirjala naprej ter renčala kot bi bil tiger za vsakim drevesom. Kot rečeno, Chili mi je bila čudovit tovariš in veselje mojega bivanja v džungli.

Toda, ko so preteka tri leta, sem zopet imel pravico na dopust. Edina skrb mi je bila, kaj s Chili. Če bi jo vzel s seboj v Anglijo, bi morala ves čas mojega bivanja tam ostati v karanteni. Zato sem skušal najti tovariša, ki bi jo vzel za ta čas v oskrbo. Čeprav je bila Chili dresirana za lov v džungli, se jo je vsak branil. In ker je nisem mogel kar tako nekomu izročiti, sem se odločil da jo vzamem s seboj v Mandalay in tam najdem častnika, ki bo voljan paziti nanjo. Kar zadovoljen sem bil s to idejo, saj je pomenila, da bova s Chili skupaj še do Mandalay.

Stopila sva v vlak in bila čisto sama v oddelku. Bila je neznosna vročina. Chili je imela za kosilo stegno od kure in riž, jaz pa samo riž in sardine ter steklenico piva, ki sem ga kaj hitro popil, da bi se sicer ne ogrelo na temperaturo ozračja.

Premišljeval sem, kako bom uporabil svoj dopust in videl, da se Chili svoje hrane ni niti dotaknila. Skušal sem ji dopovedati, naj vendar vsaj malo poje. Toda grozni ropot koles je zadušil moj glas in postajal bolj in bolj močan, da me je skoraj oglušel. Uboga Chili, ki je bila v džungli navajena dojemati najbolj rahle šume, je bila videti žalostna in preplašena. Pogledovala je mene in potem okno. Kar naenkrat je z enim samim skokom skočila skozi okno. Zavedal sem se, da je vlak pospešil hitrost in vozili smo najmanj 25 milj na uro. Sklonil sem se skozi okno in mislil, da bom zagledal od Chili le kup zmečkane gmote. Toda ne! Tekla je po tračnicah proti Monywa. Iskal sem zasilno zavoro ali karkoli

drugega, kar bi zaustavilo vlak. Chili je postajala manjša in manjša. Odprl sem vrata in prišel do zadnjega vagona, kjer je bil sprevodnik. Med strašnim ropotom koles sem zakričal: »Ustavi vlak! Izgubil sem psa.« Sprevodnik me je pogledal in odgovoril: »Tu ni nobenih zavor.« Vendar je bil voljan, da mi pomaga. Vzel je v roko rdečo zastavo, odprl vrata in z njo mahal. »Kaj za vraga delaš?« sem zavpil. »Če bo vlakovodja pogledal nazaj in videl rdečo zastavo, bo ustavil vlak.«

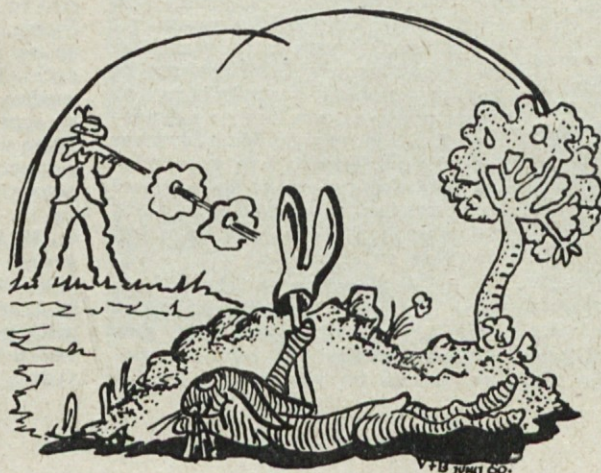
Miljo za miljo smo prevozili in sprevodnik je še vedno vihtel rdečo zastavo. Končno se je vlak ustavil na naslednji postaji Sagaing, 15 milj od Monywa. Od tu sem telefonično prosil policijo v Monywa, naj ujame Chili in jo z naslednjim vlakom pošlje za mano. Tudi sprevodnika sem prosil za uslugo, naj mi sporoči, če bi kaj zvedel o Chili. Naslednji dan sem prejel telegram: »Pes mrtev, nobenega sledu.« Nisem bil presenečen, kajti ko sem videl Chili dirjati po tračnicah, sem kaj takega lahko pričakoval.

Ko sem bil čez leto dni zopet v Monywa, sem srečal svojega nekdanjega kuharja in mu dejal: »Škoda, da Chili ni več.« »Toda Chili ni mrtva«, mi je odgovoril. »Saj je vendar bila povožena na prog«, sem pripomnil. »Chili je sedaj v samostanu Myinoo pri menihih, ki jo kličejo Thimbau Gai, kar pomeni psa, ki je prišel s parnikom,« mi je povedal kuhar.

Nadvse vesel sem takoj pisal pismo predstojniku samostana, se mu zahvalil, da je skrbel za Chili in ga prosil naj mi jo vrne. V odgovoru so me prosili, naj Chili iz verskih razlogov pustim kjer je, češ da bom potem užival poseben blagoslov. Premislil sem zadevo in si priznal, da sem Chili že enkrat prevaril in da menihi ne gredo na dopust vsake tri leta kot jaz. Če je Chili tam srečna, naj pač ostane.

Približno leto za tem sem neko jutro šel skozi vas in zagledal prizor, ki mi je zaradi svoje preproste lepote priklenil oči nase. Šest indijskih menihov, oblečenih v rumene halje je korakalo v gosjem redu skozi vas, držec v roki posode, s katerimi so pobirali miloščino. Pred njim je korakal mlad deček in udarjal na gong. Ob njegovi strani pa je mirno korakala Chili. Že sem hotel poklicati: »Chili! Pridna, pridi sem!« Toda zavedal sem se, da bi v trenutku prišla k meni in sem obmolknil. Stal sem mirno in jo pustil iti mimo, potem pa sem tudi jaz šel svojo pot.

(Iz angleščine priredila Tatjana Vončina)

IZ LOVSKEGA OPRTNIKA

Zgodba o divjem prašiču

Konec decembra 1960 se je nekaj šentviških nimrodov odpravilo na lov na divje prašiče v Selanovo dolino. Beli in kosmati istrijani so kmalu pobrali sled in jo čez hrib ubrali v Potok in tam po rebri gonili ure in ure. Prepričani, da naši štirinogi tovariši gonijo lisico in da ščetinarjev ni doma, se odpravijo proti domu in se spotoma oglase pri prijatelju Gusteljnu, da počakajo pse. Le ta jim najprej postreže s »ta beraško korajžjo« kakor pri nas pravimo domači žganjici, potem pa naslovi nekaj pikrih na naše lovce češ, da so za pasjo figo, ker jim morajo kmetje s sekiro pobijati ščetinarje. Beseda da besedo, seveda v šaljivem tonu, kakor se zelenim krojem spodobi. Da naš Gustelj, ki včasih na svojo roko pošlje kakega dolgouha v večna lovišča, prepriča nejeverne Tomaže, jih pelje kakih 200 korakov od hiše, kjer resnično in zares vidijo mrtvega, a še toplega divjega merjasca, s še kar čednimi čekani. In sedaj Gustelj pripoveduje: »Tukajle smo prej pripravljali hlode za nakladanje, jaz, brat in sosed. Daleč v rebri zaslišimo pasji lajež in zagledamo dva bela psa. Precej pred njima, že blizu vode pa opazimo merjasca, ki se pripravlja, da preskoči vodo. Jaz in brat zagrabiva sekiri, sosed pa cepin, pa je mrha že na naši strani. Sosed zbeži tamle čez most, brat pa v hrib na onole skalo, merjasec pa za bratom. Med mano in prašičem so bili le tile hlodi. Zopet se zasliši pasji lajež že čisto blizu. Prašič je bil ravno med onima skalama, pa ne vem, ali se je brat ustrašil, da je sekira zaropotala ali ga je prašič zagledal, kratkomalo obrnil se je in v skokih naravnost name. Pa ne počasi. Vzdignem sekiro in mahnem, pa je bilo nekaj črnega pod nogami.«

Res, zadel ga je ravno v čelo in mu ga razklal do možganov. Tako sosed kakor brat potrjujeta resničnost opisa. Sicer pa roke vseh treh še niso prav umirjene in pripovedujejo vsak svoje, da

jih morajo stalno miriti z »beraško korajžjo«.

Dobra povest mora imeti, kakor življenje, tri dejanja: začetek, zgodbo in konec. Če je bil opisani začetek klavrn za lovce, le-ti niso zgubili glave. Najeli so voz in redko lovsko trofejo zmagovito odpeljali ob občudovanju sosese, na dvorišče našega osemdesetletnega jubilanta. Poiskali so družinskega gospodarja, ki je zadolžen za obred obrezovanja, odpiranja in iztrebljenja. Jubilantova kuharica je dobila nalog, da takoj razbeli mast za cvrček, sam pa kot dolgoletni prebivalec južnih krajev, si izgovori »beli bubrež«.

Vse je bilo v redu in zdravo drobovje, zalito primerno s toščo, se je valilo iz harakiranega prašiča. Vsak je dobil svoje. Pri tem so se domislili, da še domače kolone ne morejo biti brez pijače, kaj šele cvrček divjega merjasca. Brž je dal starešina nalog za nabavo pletenke s črnino, kar se je nemudoma zgodilo iz sosednje krčme.

Med tem je kuharica naznabila, da so jetrca gotova. Kaj hitro so bile umite roke in očiščena obleka, kakor se spodobi za tak slavnosten dan. Začelo se je gostovanje in pirovanje. Mlajši so se mastili z jetrcami in srcem, jubilant pa s »pravnicami«. Pletenko so morali znova napolniti, ker je starešina menil, da se merjasec ne upleni vsak dan in da bo tudi nekaj vrgel. Ko je bila druga pletenka prazna, se je pozno v noč razšla vesela družba.

Toda račun brez krčmarja ne drži. Drugi dan je bila ravno sobota pred prazniki in starešina pri razvažanju pečenih dobrot in ob prazničnem razpoloženju, ni imel na vozu prostora za merjasca. Zato je voznik Vinc zverino oddal na železnico šele v ponedeljek, plačal tovornino in prinesel odpremnico. Družinski blagajnik si je mel roke češ, spet bo nekaj jurčkov za fazančke.

Ko je starešina po težkem nočnem delu ta dan popoldne dremuckal, ga prestraši hudi glas živinozdravnika, ki trpinu napove, da ga bo vzel hudič, ker je

jedel nepregledano drobovino divjega merjasca. Ker pa drobovine ni prej pregledal padar in ker je vsa okolica okužena, je živinozdravnik zaplenil prašiča in ga oddal konjaču, zakaj brez veterinarskega pregleda, ni odpreme. Dokaz o zdravju prašiča, da smo pojedli njegov cvrček ob našem najboljšem počutju ob pojedini in po njej, ni zalegal. Predpis je predpis in sedaj pobiramo prispevke za poravnavo cvrčkove pojedine, ker je merjasec na svoji poslednji poti — zašel ...

J. L.

Jež — ropar

Ko sem v 10 št. LOVCA 1960, brala o ježu, sem se spomnila doživljaja s tem gozdnim prebivalcem, ki nikakor ni tako nedolžen kakor izgleda. Pred nekaj leti, ko sem bila še na deželi, sem vedno z zanimanjem opazovala živali, njih navade in življenje. Tako sem spoznala in vzljubila živali. Vedela sem za vsa gnezda v okolici, koliko je v bližini srnjadi in še marsikaj. Mnogo gnezd sem obvarovala pred koso in srpom. Marsikdaj pa mi je srce od groze zastalo, če ob gnezdu nisem našla drugega kakor kupček perja. Takrat sem si želela, da bi bila možki in lovec, da bi uničevala roparice. Želja se mi je izpolnila, ko sem se poročila z lovcem.

Tako se je zgodilo tudi z gnezdom že izvaljenih jerebic. Gnezdo je bilo komaj lučaj od hiše v sadovnjaku. Zelo sem ga bila vesela in sem ga stalno nadzorovala. Samica se me je tako privadila, da se me ni prav nič bala. Mogoče je bilo tudi to deloma usodno za njen zarod. Nek večer, ko sem se vrnila s polja, je mama jezno vreščala okoli hiše češ, zopet eno pišče manj. Ko jo hočem potolažiti, da nas zaradi piščanca ne bo konec, sem dobila še jaz svoje. Kljub temu sem bila radovedna, kam je izginilo že peto pišče. Preiskala sem okolico hiše in kmalu našla kraj, kjer je bilo pišče ugrabljeno. Tam je ležalo že več puhastega perja. Takoj sem vedela, da je tod storilo smrt vseh

pet piščancev. Vedela sem tudi, da ni ujeđa, ker bi ne bila pustila perja. Stečem v kurnik, vzamem piščanca in ga odnesem na kraj ropa, sama se pa odmaknem in pozorno opazujem. Pišče v travi je milo klicalo mater kokljjo. Namesto nje se čez kake četrt ure, nekaj korakov od njega, začne majati trava. Trdneje poprimem palico misleč, da je kača, a krič piščeta naznani usodni trenutek. Ko skočim k njemu, osupla zagledam — ježa, ki drži v gobcu pišče. Brž ga dregnem, da spusti svojo žrtev. Misleč, da je pišče še živo, ga dvignem, a s studom opazim veliko rano na vratu. V jezi zavalim ježa po strmini, da se je potočil daleč v gozd. Pozneje sem mislila, da bi bilo bolje, ko bi ga bila ubila — pa kaj takega nisem zmožna. Tako sem potolažila svojo radovednost, ki se je tako pretresljivo končala.

Ob tem dogodku sem se začela bati za svoje varovance, komaj izvaljene jerebičke. Gnezdo je bilo namreč v bližini tistega kraja. Misel, da se jež ne bo vrnil, me je pomirila, a bridko razočarala. Ko pridem po dveh dneh v mraku opazovat svoje ljubljence, sem videla prizor, ki ga ne bom nikoli pozabila. Prestrašena a kljub temu hrabra jerebica se je obupno zaletavala v nekaj okroglega. Takoj sem spoznala morilca ježa, umoril je ravno zadnjega keščka.

V jezi sem ga odnesla domov in izročila mami, kot morilčevemu

sodniku. Mati je z njim hitro končala. Ne vem, če sem prav storila — morebiti je imel jež mladiče. Toda spomin na nesrečne moje varovance in spoznanje, da ta pohlevni dedek ni nikaka dobričina, sta mi razblinila pomisleke.

Fani Polc, Trbovlje

Lov na ščetinarje

Osmega januarja 1961 sva šla z Antonom Pirnatom v svežem snegu zasledovat črnuhe. Obho-

dila vsa že pol lovišča in več in prišla do koč, pa nikjer sledu. V lovski koči sva čakala, če bi mogoče prišel od nasprotnne smeri še kak član lovske družine. Ker pa ni bilo do navedene ure nikogar, sva krenila proti domu. Nisva šla več ko 150 m, ko zapaziva tire šestih prašičev. Takoj nama je bilo jasno, kje črnuhi leže. Pirnat je šel na stojišče na stečini, jaz pa po sledu za njimi. Po komaj 100 metrih skoči izpod majhne jelke 5 do 6 črnuhov. Za strel sem bil prepozen. Pomačnem se bliže, kjer so ležali in vidim, da se v mali dolinici, zaraščeni z mladim bukovjem, nekaj premika. Rezek pok je pretrgal tišino in opazil sem, da je prašič zadet, ker se je po strelu zdrznil in naglo odskočil. Na nastrelu sem našel nekaj ščetin in nič drugega. Po 50 metrih pa sem opazil močno krvavitev. Po dobri četrt uri sem ga našel — kilometer od nastrela. Kljub temu, da je bil zadet za pleče in s kroglo »original mauzer«, je napravil še tako dolgo pot, preden je končal. Svinja je bila težka 50 kg.

Ostali divji prašiči so jo ubrali proti stojišču Pirnata. Prvi trije so bežali tako hitro, da Pirnat ni utegnil streljati. Za njimi sta jo primahala še dva in Pirnat je pogodil prvega. Začela sva ga zasledovati šele čez dve uri. Že po 200 metrih sva ugotovila, da jo je pobrisal izpod košate smreke.

Ker pa je bila ura že 14, sem šel jaz po voz. Pirnat pa je zasledoval ranjenega črnuha. Kmalu ga je našel in ga umiril z drugim strelom. Pujs je tehtal 30 kg. Vztrajnost nama je ta dan naklonila lepo lovsko doživetje in uspeh.

Janez Ambrožič
LD Velike Poljane

Že več let sem se bavil z mišljo, da si naročim slovenski lovski list. Letos sem vendarle to uresničil. Naročen sem tudi na »Anblick« iz Graza. To sem storil tudi zaradi tega, ker imam sina, ki ima že lovski izpit in bere vsaj nekaj slovenske literature. In z LOVCEM se mi je to še najbolje posrečilo.

Jaz sem postal lovec že v prav mladih letih, ko sem začel nositi nahrbtnik za mojega pokojnega očeta, ki je bil lovec. Sprva je bil zgolj član lovske družine, a pozneje je vzel sam lov v zakup.

Bil je tudi dve volilni periodi župan občine Finkenstein (Bekstajn) pod Beljakom. Zakup se mu je tem laže posrečil, ker so o zakupu odločali lastniki zemlje. V našem kraju so to večinoma kmetje-narodnjaki.

Lahko si mislite, da je to jezilo beljaške lovce, da ima pred vrati Beljaka lov v zakupu Slovenec. Imeli so ga pa kljub temu radi in so zmeraj prihajali na brakade ter se še danes spominjajo lepe lovske družabnosti. Mnogo je bilo zajcev, ki jih danes manjka zaradi umetnega gnojenja polja. Sedaj imamo tu že nekaj let tudi jelenjad, ki se je preselila z Dobrača čez Zilo sem v Karavanke. Priselitev je namreč pospešilo neko suho leto, ker jelenjad potrebuje precej vode. Od tu je jelenjad prešla tudi v Slovenijo v zgornjesavsko dolino (Blekova, Vošča).

Naj še povem, da so naši lovci, navadni in višji, zelo zadovoljni z jugoslovanskimi lovskimi zakoni in seveda tudi z lovci. Večkrat sva se o tem pogovarjala s »forstmajstrom« beljaške uprave državnih gozdov, ki me je od Kepe do Vošče na vašo stran. Zmeraj se je zelo pohvalno izrazil o dobrem sosedstvu. Ker sem tu ravno na mejah treh dežel, so mi znane razmere ob italijanski meji in lahko rečem, da z italijanskimi lovci nismo zadovoljni, ker premalo upoštevajo načela gojitvenega odstrela.

O mojem lovskem blagru 1960 pa pošiljam »LOVCU« sliko, ki kaže plen, ravno na moj rojstni dan (4. VIII.) v ranem jutru.

Franc Mertel, p. d. Ojc. Brnca

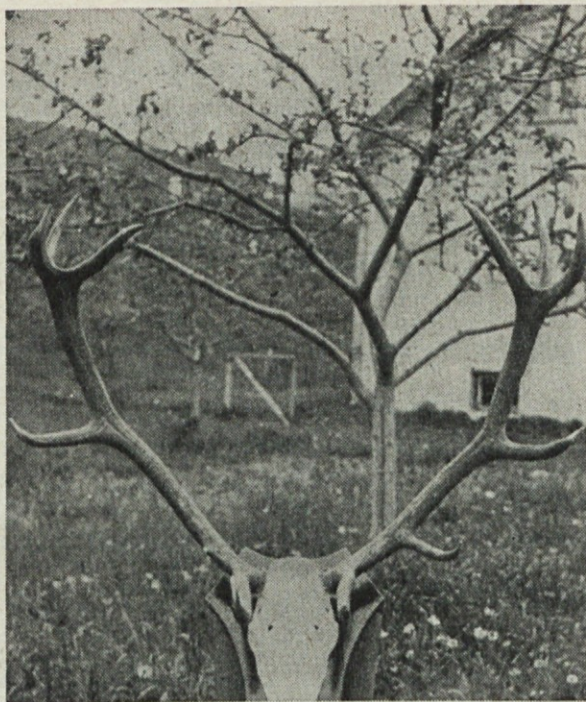
Lovska soba pri Ojcu, Brnca — Koroško

Novi prvak Jugoslavije

Član LD Ogulin, Đuro Višnić je 25. jul. 1959 v lovišču Tunjski Krpel uplenil srnjaka šesteraka, čigar trofeja ima po natančni oceni Lazarja Raića, kustosa Lov. muz. v Zagrebu, 187,2 točk. To je bila do danes najmočnejša trofeja Jugoslavije. Tehta 600 g.

Ing. Z. Turkalj

Prvega jelena v Zasavju je uplenil Jože Tomše LD Čatež ob Savi, 30. sep. 1958. Jelen je tehtal

iztrebljen 202,5 kg, rogovje pa je bilo ocenjeno s 182 točkami.

J. T.

Ni latinščina

LD Jože Lacko, 27. nov. 1960 v Mestnem vrhu. Vodja lova Ivo. Lov je končan. Ko pridem v jarek na desnem krilu, stoji tam gruča lovcev in gonjačev, v sredi pa vodja lova Ivo, ki pripoveduje: »Stojim ob robu gozda na travniku, ko zagledam skobca, ki v krempljih nekaj nese; kaj ne morem razločiti. Spusti se na travnik nekaj metrov od mene. jaz puško k licu in — bum. Skobec obleži, izpod njega pa zleti živ in zdrav kljunač, ki se obrne nazaj proti pogonu. Ni pa imel sreče. Prileti pred puško Stanka, ki ga pobere. Tukaj vam skobec in kljunač!«

Ferdo Šentjurec

MLADI PIŠEJO

Bila je le ena

Mesec januar je čas zimskega lova. Kaj je za lovca lepšega kot sveži sledovi v snegu. Tudi zimska čakanja so lepa in zanimiva. Opisal bom eno z belega Pohorja.

Popoldan naju je zalotil na vrhu Pohorja na kunjem sledu. Ker je pa ta vodil na južno pobočje, sva sledenje opustila. Obrnila sva se proti soncu, proti dolini. Snega je bilo do kolen, na

njem pa za nekaj prstov novinka. Nad nama se je smejala sonce; pred nama pa se je pobočje strmo spuščalo v znano Meniško grapo. Pot naju je vodila čez trato mimo Peči. Ne vem, kdo se je prvi spomnil, da bi bilo dobro malo počakati. Ker so tam okrog podirali drevje, ni bilo težko pripraviti primerne sedeža. Pokrepčala sva se s čajem iz termovke. Počasi je tonilo sonce. Dolina je bila temna. Naju so božali še zadnji žarki.

Iz premišljevanja me zbudi mrz. Po podrobnem pregledu okolice, ne opazim nič stumljivega. Nenadoma pa senca, ki sem jo imel za korenino, spremeni lego in steče proti Lojzetu. Hočem se ozreti, pa že počí. Sedim še kako uro, ko opazim, da se Lojze dviguje. Tudi jaz se dvignem. Tedaj pa glej zlomka; kakšnih 20 metrov od mene šine lisica kot strela v gozd. Ko pridem do Lojzeta, je ta že pobral lepo kuno belico. Čakanje torej ni bilo zastoj. Pa tudi če bi bilo, saj tudi dober lovec pride domov brez plena.

Blaž Lovc

Doživljaja

Moj oče je že 30 let lovec in po službi hodi na lov. Tako je neko popoldne šel čakati srnjaka. Iz gošče se prikaže močan srnjak in oče ustrelí. Srnjak gre kar naprej. Po polurnem čakanju gre oče na nastrel in najde lužo krvi, ne pa srnjaka. Stopi do prijatelja po lovsko psico, ki takoj najde in prime srnjaka, da sta se kotalila v jarek. Bila je že tema in oče, ki je stal v jarku, začuti močan udarec in v tem zgrabi srnjaka po naključju za roge, ker bi bil sicer najbrže ob oko. Tudi v temi večsih lovec kaj ujame.

Alojz Južnič, LD Banja Loka

Naše trofeje na mednarodni

*Lenart Zupan, LD Medvode—Gošava
29. avg. 1958 — 128 točk — II*

*Ivan Zorjan, LD Ivanjkovci—Libanja
26. jul. 1960 — 125,7 točk — II*

*Edvard Ošaben, LD Dobrava—Zavrh
2. avg. 1960 — 125,2 točk — II*

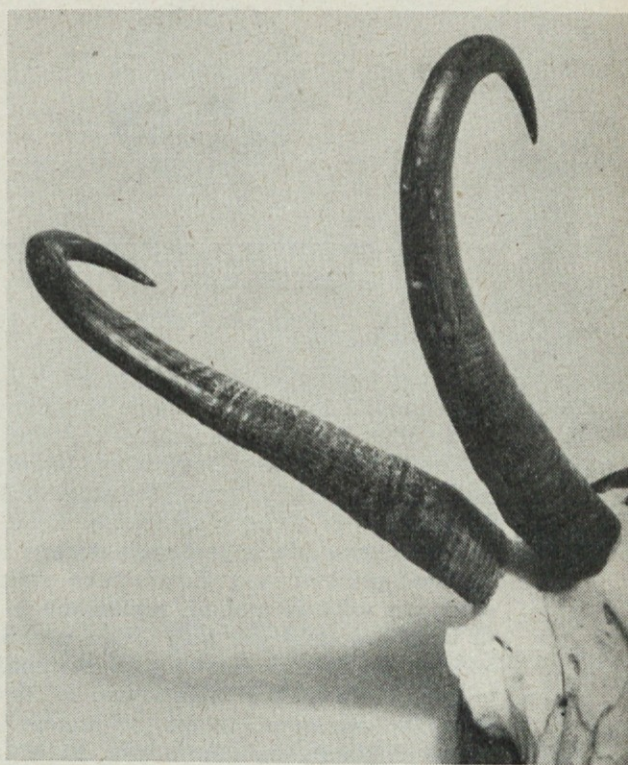
*Mirko Železnik, LD Boštanj—Blagajev hrib
3. avg. 1959 — 121,6 točk — II*

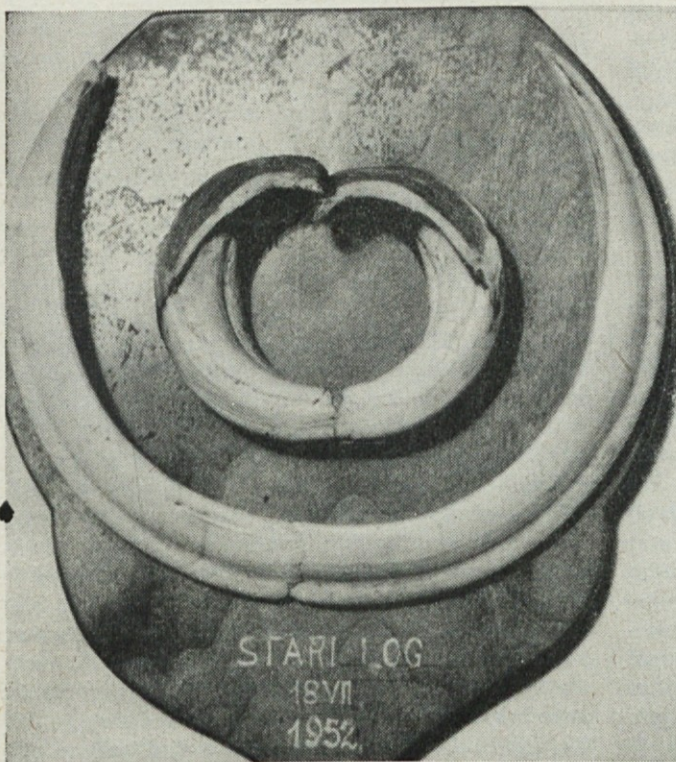
razstavi v Firencah — 1960

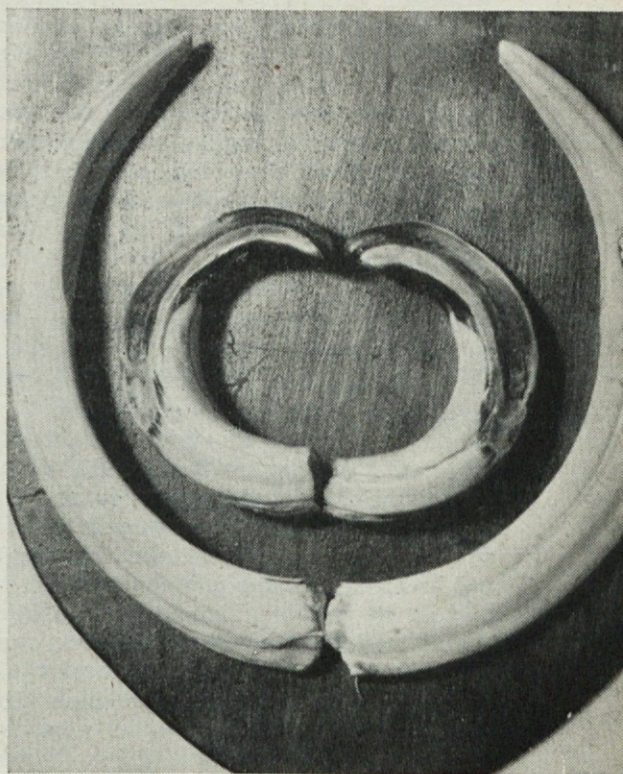
Miloš Kelih, Kamniška Bistrica 1935
117,9 točk — I

Mirko Košir, Kranjska gora 1952
152,2 točk — I

Ive Krevs, GL Rog—Stari log
18. avg. 1952 — 122,35 točk — I

Ivan Gliha, GL Rog—Bukova gora
28. jan. 1954 — 119,15 točk — II

OB ŠTIRIDESETLETNICI DRUŠTVA LJUBITELJEV PTIČARJEV

Prof. dr. Jože Rant

Prav gotovo je, da se je človek že od panti-veka bavil s lovom, saj mu je bil eden od najvažnejših virov prehrane. Ravno tako je tudi gotovo, da se je že v svojem zgodnjem razvoju posluževal pri lovu psa, kot važnega lovskega pomočnika. Iz mnogih zapisanih virov, slik in skulptur vemo, da se je človek starega veka posluževal pri lovu psa. Ravno tako vidimo že v srednjem veku iz mnogih zapisnikov in slik, da je bil v tej dobi pes zelo čislán pomočnik pri lovu. V tej dobi je človek gojil pse enake vrste — v glavnem goniče. Šele konec 17. in 18. stoletja pa opažamo, da so se takrat fevdalci pričeli zanimati za vzgojo psa, ki bi najbolje ustrezal posameznim vrstam lova. Tako imamo že konec 17. stoletja prve zasnove za pse goniče, pse, ki so se posebno odlikovali v lovu na pernato divjad in pse, ki so s svojo srčnostjo zastavljali večjo divjad, n. pr. divjega prašiča ali medveda. Posebno lepe uspehe so imeli v tej dobi Angleži in Francozi, kasneje pa tudi Nemci. Takrat še ni bilo strokovnih pasjih združenj, ki bi smotrno stremeli za vzgojo lovskih pasem, temveč je bila vsa vzgoja v rokah posameznikov. Šele proti koncu preteklega stoletja so se pričela ustanavljati lovska društva, ki so poleg drugih lovskih nalog skrbela tudi za vzgojo in vzrejo lovskih psov.

Na slovenskem ozemlju ob koncu preteklega stoletja nismo še imeli nobene prave lovske in tudi ne pasemske organizacije. V bivši Avstro-ogrski je bilo leta 1883 ustanovljeno prvo društvo, ki se je pečalo z vzrejo psov. To je bilo: Avstrijsko društvo za vzrejo psov. Leta 1891 je bila na Kranjskem ustanovljena prva lovska organizacija: »Kranjsko društvo za varstvo lova«, ki pa ni imelo nobenega pravilnika o vzreji in vzgoji psov. Zato ni čudno, da je bil takrat naš lovec lahko samo gonjač in hlapec. Nič bolje ni bilo na področju kinologije. Do konca preteklega stoletja nismo imeli Slovenci prav nobene kinologa in kinološkega združenja, in naši takratni lovci, kolikor jih je sploh bilo, so se s svojimi psi pogovarjali le nemško: daun, Platz itd.

Ko se je končno tudi v naših lovskih vrstah vzbudila narodna zavest, je bilo v začetku tega stoletja ustanovljeno »Slovensko lovsko društvo«, čigar obstoj smo pred kratkim slavili z njegovo 50-letnico.

Ko so naši lovci uvideli, da se lahko lovi po naši zemlji tudi s slovensko besedo, so kaj kmalu občutili, da je nujno potrebno ustanoviti društvo, ki naj bi se zanimalo za vzgojo in vzrejo lovskih psov. V tem društvu naj bi bil med lovci občevalni jezik slovenski in pri vzgoji psov naj bi se uvedla slovenska beseda. Tako je bil šele 23. II. 1921 ustanovljen »Klub ljubiteljev ptičarjev« v Ljubljani, kot prva pasemska organizacija na slovenskem ozemlju in v Jugoslaviji sploh. Namen kluba je bil:

1. Zbirati okrog sebe vse one slovenske lovce, ki se zanimajo za vzgojo in vzrejo psov ptičarjev.

2. Skrbeti, da se ohranijo oziroma razvijajo še naprej čiste pasje pasme. V ta namen naj se ustanovi rodovna knjiga za vse pasme čistopasemskih psov ptičarjev.

3. Propagirati med lovci poznavanje lastnosti psov ptičarjev. Da bi se povzdignila vzreja in vzgoja psov ptičarjev, naj se sistematično prirejajo pomladanske in jesenske preizkušnje. Strokovno znanje o vzreji in vzgoji psa ptičarja naj se izboljšuje med člani z izdajo strokovnih knjig, s predavanji in tečaji.

4. Za posvežitev krvi naj društvo podpira uvoz čistopasemskih psov oziroma psic. Društvo naj intenzivno sodeluje s tujimi sorodnimi društvi in na mednarodnih pasjih razstavah doma in v tujini.

Že pred ustanovitvijo kluba ljubiteljev ptičarjev najdemo takrat še mladega in zelo agilnega lovca-kinologa dr. Ivana Lovrenčiča, ki je v slovenskem lovskem društvu že od vsega začetka zahteval, naj se organizirajo vsako leto pomladanske in jesenske preizkušnje psov ptičarjev, podobno kot jih prirejajo v tujini. Vodstvo prve tekme je prevzel dr. Ivan Lovrenčič sam in na tej tekmi je bil naš prvi sodnik Evgen Križaj, sodelovala pa sta še Štefan Paksimody in Stanko Rudež. Že na tej tekmi, ki je bila leta 1910 se je posebno izkazal Franc Urbanc, ki je sam vzredil dve psici in jih tudi sam na tej tekmi vodil. Že na tej preizkušnji je žel najboljšo pohvalo ter pokazal, da bo iz njega zrasel eden naših najboljših kinologov. Druga preizkušnja psov ptičarjev je bila leta 1913, katero je vodil podpredsednik SLD Franc Urbanc, na kateri so sodelovali tuji sodniki. Tudi na tej tekmi je Franc Urbanc dobil najboljšo oceno.

Med prvo svetovno vojno ni bilo nobenih pasemskih prireditev in kot že rečeno, je bil 23. II. 1921 ustanovljen »Klub ljubiteljev pti-

čarjev« v Ljubljani. Njegov prvi predsednik je bil Franc Urbanc. Kako je mislil o lovu in kinologiji je razvidno iz njegovih besedi, ki jih je spregovoril ob 20-letnici Društva ljubiteljev ptičarjev:

Lovsko kinološko slovstvo nas uči, da je tudi divjad živo bitje, ki ima pravico do ljubezni in zaščite. Zato smo jo dolžni varovati, negovati in gojiti, pa tudi loviti le na najbolj človečanski način, to je, s šolanim psom ptičarjem.

Mislim, da so njegove besede tako tehtne, da bi morale priti vsem lovcem v meso in kri ter da imajo še danes polno veljavo. Takoj po ustanovitvi kluba se je razvilo živahno delo. Že 10. IV. 1921 je bila izvedena prva mladinska preizkušnja psov ptičarjev v okolici Ljubljane. Nekaj dni nato, 23. V. 1921 je bil vpisan prvi pes v jugoslovansko lovsko knjigo. Še istega leta je klub nabavil 12 čistokrvnih psov ptičarjev.

Naslednje leto se je klub udeležil prve pasje razstave v Jugoslaviji, ki je bila 4. in 5. aprila 1922 v Ljubljani. Glavni pobornik za to razstavo je bil Klub ptičarjev. Razstave se je udeležilo 399 psov vseh pasem.

Leta 1924 se je klub včlanil v »Österr. Kinologen Verband« na Dunaju in je bil s tem mednarodno priznan kot pasemska organizacija. Leta 1926 se je klub včlanil tudi v »Österr. Jagdgebrauchs Hundeverband« na Dunaju.

Dne 1. X. 1921 je bil ustanovljen »Jugoslovenski kinološki savez« s sedežem v Ljubljani, v katerem je klub ljubiteljev ptičarjev živahno sodeloval.

Ker klub ni imel še nikakih pravil za prirejanje preizkušenj, je leta 1926 izdal prvo publikacijo iz kinologije, katero je napisal dr. Janko Lokar in to: »Določila za tekme«. Ravno tako se je pokazala nujna potreba za izdajo pravilnika za sodnike. V ta namen je izšel izpod peresa dr. Janka Lokarja 26. IX. 1927 »Pravilnik za sodnike in pripravnike KLP«.

Dne 7. II. 1931 se je na občnem zboru 10 letnice klub preimenoval v »Društvo ljubiteljev ptičarjev«, na katerem so za svoje zasluge dobili Franc Urbanc, dr. Janko Lokar in Feliks Justin častna darila.

Dr. Janko Lokar je izdal 1. VII. 1930 knjigo: »Ptičarji, njihova vzreja in vzgoja«. Knjiga je izšla v 1000 izvodih.

Za povzdigo in zanimanje čistopasemskih psov ptičarjev v Sloveniji so bile ustanovljene podružice v Mariboru, Murski Soboti in Ptuj, ki pa so razen murskosoboške, žal kmalu prenehale delovati.

Na 15. rednem občnem zboru dne 22. II. 1936 je bil potrjen pravilnik o znaku »Vodnik«. Ta znak dobijo vzgojitelji psov, ki privedejo pse na določeno število preizkušenj in na katerih dosežejo gotove ocene. Znak »Vodnik« ima dve stopnji in sicer srebrno in zlato. Za dosego enega ali

Bodo — lastnik dr. J. Benigar

drugega so v pravilniku določeni pogoji. Prvi srebrni znak je prejel po pravilniku predsednik društva Franc Urbanc. V teku let so si priborili srebrni znak sledeči kinologi: dr. Jože Benigar, Rudolf Bernik, Ivan Hafner, Jože Logonder, dr. Branko Palčič, Vladimir Pleničar, Bogdan Sežun in Ljuban Zadnik.

Zlati znak »Vodnik« pa so si priborili sledeči kinologi: Franc Urbanc, Ivan Hafner, Jože Logonder in Bogdan Sežun. Zlati znak »Vodnik« je bil tudi podeljen častnemu članu Dragotinu Klobučarju ob njegovi 70 letnici, kot častno priznanje za sodelovanje v društvu.

Društvo je s prizadevanji in demonstracijami na terenu podajalo svojim članom znanje o vzgoji in vzreji psov ptičarjev. Vseh teh sestankov in tečajev je bilo 19 in so trajali po več dni. Obisk tečajev je bil vseskozi zadovoljiv.

Dne 17. III. 1937 je umrl prvi slovenski sodnik in vodnik Evgen Križaj. Z ozirom na njegove zasluge je bil na 20. občnem zboru sprejet sklep, da se vsakoletna jesenska vzrejna preizkušnja ptičarjev v Ljubljani imenuje: Spominska vzrejna tekma Evgena Križaja.

Na 20. občnem zboru društva sta bila izvoljena za častna člana Franc Urbanc in Feliks Justin. Društvo je kasneje izvolilo zaradi zaslug v društvu za stalne člane še sledeče kinologe: Teodorja Drenika, Dragotina Klobučarja in Julija Kodra.

V svojem 40-letnem delovanju za povzdig in vzrejo psov, je društvo častno izpolnilo svojo dolžnost. Prirejalo je širom Slovenije razne preizkušnje psov ptičarjev in pasje razstave.

Od leta 1921 dalje je z izjemo leta 1941–45, ko je prešlo v kulturni molk, do danes priredilo

201 preizkušnjo vseh vrst, katerih se je udeležilo 1414 psov ptičarjev.

Udeležilo se je v teku let 12 pasjih razstav v Sloveniji kakor tudi v drugih republikah Jugoslavije in v zamejstvu. Na teh razstavah je bilo v Sloveniji 2156 psov vseh pasem. Od teh je bilo razstavljenih 424 čistokrvnih psov ptičarjev. Iz navedenih statistik je razvidno, da je društvo vložilo za vzgojo ogromno truda in denarja. Uspehi niso izostali, saj se danes lahko ponasamo, da je v naši republici, ako smem trditi, odličen pasji material. Vsekakor zaslužijo vzgojitelji kakor tudi sodniki in vodniki vso pohvalo.

Da so se člani društva trudili za vzgojo in vzrejo čistopasemskega psa ptičarja, je razvidno tudi iz tega, da je bilo v teh letih v Sloveniji prijavljenih preko 40 psarn vseh vrst psov ptičarjev. Pripomnim, da so nekatere psarne pridobile mednarodni sloves.

Društvo je vedno skrbelo, da bi imeli v svoji sredi čim več sodnikov in sodniških pripravnikov, vendar mu je to le deloma uspelo. Primanjkuje zlasti sodniških pripravnikov. V teku let so se od nas poslovili sledeči sodniki za pse ptičarje: dr. Ivan Lovrenčič, all-round sodnik, Franc Urbanc, Evgen Križaj, Feliks Justin, Ivan Hafner in Dragotin Klobučar. Aktivni sodniki DLP pa so Teodor Drenik all-round sodnik, Julij Koder, Ljuban Zadnik, Bogdan Sežun, Ivan Caf, Jože Škofic in Pavel Cvenkel.

Vsi ti navedeni sodniki so za oceno zunanosti in za delo vseh vrst psov ptičarjev. Za oceno zunanosti in za delo vseh vrst šarivcev pa so sledeči sodniki: Julij Koder, Bogdan Sežun, Ljuban Zadnik, Jože Škofic, Slavko Lenarčič, Ivan Caf in Barbič mlajši.

Sodniški pripravniki za nemške ptičarje so: Rudolf Bernik, Hinko Hribar, Franc Vidmar, Bogdan Hrovat, Ivan Blažič in Branko Maček.

Ob tem jubileju naj se spomnim tudi nekaterih zaslužnih članov odbornikov društva, rejcev in vzgojiteljev kot: dr. F. Lokarja, dr. I. Tavčarja, dr. B. Fajfarja, Bogdana Pogačnika, L. Boltauzerja, L. Hribarja, Fr. Avčina, Lea Matajca, dr. Lukana in F. Lukmana.

Pred drugo svetovno vojno so agilno sodelovali v društvu še mnogi člani in naša dolžnost je, da jih omenjamo. Najstarejši in še vedno agilen član društva, ki sodeluje kot sodnik in vzgojitelj, je častni član tov. Julij Koder. Že pred 30. leti se je kot mlad kinolog začel udeleževati na vseh poljih kinologije, naš najboljši poznavalec psa ptičarja tov. Bogdan Sežun. Imenovani kinolog ni samo vzgojitelj in vreditelj psa ptičarja temveč tudi upoštevan sodnik in predavatelj v tečajih. Že pred vojno je sodeloval v odboru društva tov. Jože Škofic, ki ni samo agilen društveni delavec, saj je vodil društvo po vojni nekaj let kot predsednik, temveč tudi vzgleden vzreditelj in sodnik. Ravno tako zasledimo

že pred vojno v odboru prof. Joža Ranta, ki tudi še po vojni deluje v društvenem odboru. Bil je več let predsednik društva. Zanimal se je tudi za vzrejo psov ptičarjev žimavcev. Za njegovo delo v društvu je prejel ob 60-letnici znak društva DLP. Za zasluge za kinologijo je društvo poklonilo zlati znak DLP ob 70 letnici tov. Teodoru Dreniku in Juliju Kodru ter ob 60-letnici dr. Janku Lavriču in Adolfu Ivancu.

Po vojni je društvo pričelo zopet živahno delovati na vseh poljih. Intenzivno so se pričele prirejati preizkušnje za vse vrste ptičarjev v raznih krajih Slovenije. Priredilo je po vojni tudi več strokovnih tečajev o vzgoji psa in se udeležilo vseh pasjih razstav v Sloveniji in drugih republikah.

Po vojni so vodili društvo kot predsedniki naslednji kinologi: Jože Škofic, dr. Jože Rant, Štefan Taussig, sedaj pa vodi društvo tov. Vladimir Pleničar. Zelo agilni v društvu so že veliko let naslednji kinologi: Ljuban Zadnik podpredsednik, tajnik Pavel Cvenkel, gospodar Maks Turk in blagajnik Stanko Logar.

Ob koncu je potrebno še omeniti, da DLP že od vsega početka vestno vodi svojo društveno kroniko, za katero bi ga zavidalo marsikatero društvo. Kronika obsega že tri debele knjige v katerih so po kronološkem redu zapisani vsi važnejši dogodki, posebno pa vse pasje prireditve. Kroniko je med vojno rešil propada tov. Teodor Drenik. Veliko let jo je vodil z vnemo tov. Pleničar, sedaj jo vodi tov. Štefan Taussig.

Zadnja leta je kinologija doživela nov razmah v svojem razvoju. Danes plačuje vsak član lovske organizacije precejšen prispevek za kinologijo in so se s to velikopotezno akcijo lovske zveze pasje organizacije finančno močno okrepile. Kinološko udejstvovanje se je po reorganizaciji kinologije močno preneslo na lovske zveze in s tem približalo udejstvovanje kinologov lovskim družinam. Za vse to moramo priznati veliko zaslugo Republiški lovski zvezi, posebno pa še njenemu predsedniku dr. Joži Benigarju, ki je sam tudi agilen član društva, kakor tudi zelo uspešen vzgojitelj psa ptičarja.

V tem kratkem poročilu sem hotel podati pregled o delovanju društva v njegovem 40-letnem obstoju. Dolžnost je, da se ob tej priložnosti zahvalim vsem neumornim sodelavcem društva in ljubiteljem psa ptičarja ter Republiški lovski zvezi, ki so pripomogli, da je društvo ne samo obstajalo, ampak tudi doseglo strokovno višino, da je bilo kmalu vzgled drugim pasjim organizacijam in pripomoglo k temu, da imamo danes v Sloveniji na splošno zelo dober pasemski material.

Društvo ljubiteljev ptičarjev je vršilo pionirsko delo na polju jugoslovanske kinologije in je s svojim vzornim delom veliko doprineslo njenemu razvoju, kar zasluži vse priznanje.

OBCNI ZBOR DRUŠTVA LJUBITELJI PTIČARJEV ZA LETO 1961/62 BO 18. MARCA 1961 OB 19. URI V STEKLENI DVORANI HOTELA »UNION« V LJUBLJANI. OB TEJ PRILOŽNOSTI BO TUDI PROSLAVA 40-LETNICE DRUŠTVA.

ČLANE IN PRIJATELJE DRUŠTVA VABIMO, DA SE UDELEŽITE SLAVNOSTNEGA OBCNEGA ZBORA. PO OBCNEM ZBORU DRUŽABNI VEČER.

ODBOR LDP

OBVESTILO!

Društvo ljubiteljev ptičarjev v Ljubljani opozarja lovce-vodnike, da so predmeti preizkušnje oziroma discipline pri pomladanski vzrejni tekmi sledeči:

Nos, iskanje, stoja, natezanje, hitrost, vztrajnost, ubogljivost, strelomirnost in delo po sledu nevidnega zajca. Pri slednji disciplini opozarjamo, da mora pes samostojno ali pa na povelje vodnika, svež zajčji sled — ne da bi videl bežečega zajca — z vnemo zasledovati.

ODBOR DLP

Lovska zveza Ljubljana priredi 8. in 9. aprila 1961 v lovišču Ljubljana polje — Rožnik pomladansko vzrejno tekmo ptičarjev. Zbirališče vodnikov je v soboto 8. aprila 1961 ob 14. uri na vrtu gostilne »Kaćič«, Ljubljana, Titova c., v nedeljo 9. aprila 1961 ob 7. uri pa na vrtu gostilne »Ruski car« na Ježici. Tekme se lahko udeležijo vsi čistopasemski psi ptičarji, ki so vpisani v Register mladih ter poleženi v letu 1960 in so najmanj devet mesecev stari.

ODBOR LDP

Pismo

Dragi lovski tovariš, večkrat sem Ti že pisal, pa sem se spet spomnil nate ob naših pripravah za 40-letnico Društva ljubiteljev ptičarjev. Zal mi je, da pri teh delih ne sodeluješ.

Spomnil sem se našinega lova na Barju. Takrat nama je moj pes s stojo pokazal v razoru zajca. Streljal si, potem pa trdil, da si ga zgrešil. Ker pa sem domneval, da je zajec ranjen, sem djal psa na sled in kmalu se je vrnil s plenom v gobcu. Presečen nad delom psa, si priznal, da ne bi šel nikoli pogledat na sled bežečega zajca. Smejale sem se, ko si mi ob tej priložnosti pripovedoval, kako si ob-streljeno jerebico nekoč lovil po vseh štirih. Ušla ti je v ajdo, zate je bila izgubljena, sama pa je verjetno tudi poginila in je postala plen roparic. Prav tako bi bil izgubljen tudi lanski srnjak, ki si ga pod večer obstrelil in ga zasledoval brez uspeha. Naslednje jutro si me obupan prosil za pomoč. Šla sva s psom, ki je na jermenu po krvnem sledu našel 600 m od nastrela srnjaka. Po zaslugi psa si dobil trofejo, lovska družina pa meso.

Ne morem razumeti, kako da po vseh teh izkušnjah še vedno loviš brez psa. Mogoče je tega krivo tudi premajhno zanimanje lovskih družin za delo pasemskih organizacij. Lovske družine morda preveč rešujejo druge lovske probleme, premalo pa se zanimajo za kader in lov s šolanim psom. Že v zadnjem pismu sem Te svaril, da brez šolanega psa ne hodi na lov. Da pa ne boš mislil, da sem samo jaz prepričan, da je pes lovcu najboljši pomočnik, hkrati pa zvest prijatelj, Ti navajam odlomek iz pisma, ki sem ga pred kratkim prejel:

»... Res ne bi verjel, če ne bi sam doživel, kako se je moj lov bistveno spremenil, odkar vodim s seboj svojega štirinožnega prijatelja. Zdaj šele vidim, kako lepo in bogato je življenje lovca s psom. ... Ali mi lahko že poveš, kdaj bodo spomladanske tekme, ker bi rad preizkusil znanje svojega psa? Sporoči mi tudi, kdaj bo občni zbor...«

Ali se Ti ne zdi, da bi tudi Ti moral priti v naše vrste? Zato Te vabim, da postaneš član pasemske organizacije, kjer boš dobil vsa strokovna navodila za nakup, vzgojo in šolanje lovskega psa. Prepričan sem, da Te bodo te stvari kot lovca zanimalo, da boš obiskoval seminarje, tečaje, predavanja ipd. in postal dober vodnik, morda pa celo sodnik, ki jih na terenu tako zelo potrebujemo. Pri vsem pa je seveda treba vztrajnosti in potrpljenja; počasi zori lovska življenje v nas. Vedi, da je pes lovcu druga puška in čisto bolj zanesljiva kakor prva, ki strelja. Lovec brez psa je celo škodljiv.

Svetujem Ti, da si kupiš knjigo »Ptičarji in šarivci«, ki smo jo izdali ob 40-letnici Društva ljubiteljev ptičarjev. V nji boš našel razprave o vsestranski uporabnosti psa ptičarja tudi pregled dela in zgodovine te najstarejše pasemske organizacije v Sloveniji in pravilnik za vse tekme, z razlago posameznih disciplin. Knjigo krase lepe slike ptičarjev in šarivcev, s katerimi pri nas lovimo.

Na svidenje torej na občnem zboru, ki bo 18. marca 1961 ob 19. uri v stekleni dvorani hotela »Union«. Do takrat pa lep lovski pozdrav

Tvoj

Dinko

Koledar kinoloških prireditev v letu 1961-1962

1. Prireditelj LOVSKA ZVEZA CELJE

23. aprila 1961, pomladanska vzrejna tekma ptičarjev v Slovenskih Konjicah. Sodnik Bogdan Sezun, pripravnik Hinko Hribar.

Marca, aprila in maja 1961, enkrat tedensko praktičen tečaj za sobno šolanje ptičarjev in španjelov na vežbališču Kluba za vzrejo športnih in službenih psov v Celju. Za vodstvo tečaja skrbi LZ Celje.

Maja 1961, praktičen tečaj za vodstvo lovskih psov po krvnem sledu na Šmohorju. Predavatelja določijo LZ Celje.

28. maja 1961, pregled lovskih psov vseh pasem v Celju. Sodnik za ptičarje in španjele Jože Škofic, pripravnik Slavko Lenarčič. Sodnik za ja-

marje Jurij Verovšek, pripravnik Ivan Rojc. Ostale sodnike določijo pasemske organizacije.

24. septembra 1961, tekma jamarjev v Laškem. Sodnik Bruno Hugon Stare, pripravnik Ivan Rojc.

8. oktobra 1961, mladinska tekma in tekma starejših španjelov v Sentjurju pri Celju. Sodnik Julij Koder, pripravnik Slavko Lenarčič.

19. novembra 1961, tekma goničev v Vojniku. Sodnike določijo Klub za goniče.

26. nov. 1961, tekma brakov jazbečarjev v Rogaški Slatini. Sodnike določijo Društvo brak jazbečar.

2. Prireditelj LOVSKA ZVEZA GORICA

26. marca 1961, pregled goničev, brakov jazbečarjev in jamarjev v Mostu na Soči. Sodnik Teodor

- Drenig. Ostale sodnike določijo pasemske organizacije.
9. aprila 1961, pregled ptičarjev v Prvačini. Sodnik Pavel Cvenkel, pripravnik Hinko Hribar.
- V drugi polovici avgusta 1961, tridnevni tečaj za vzrejo, vzgojo, šolanje in vodstvo lovskih psov vseh pasem v Prvačini ali Novi Gorici. Točen kraj se določi naknadno. Predavatelj Jože Logonder.
17. septembra 1961, jesenska vzrejna tekma ptičarjev v lovišču Trstelj—Kostanjevica na Krasu. Sodnika Jože Škofic in Pavel Cvenkel.
15. oktobra 1961, tekma goničev in brakov jazbečarjev v goriških Brdih. Sodnike določijo pasemske organizacije.
- 3. Prireditelj LOVSKA ZVEZA KOČEVJE**
30. aprila 1961, pregled in tekma jamarjev v Sodražici. Sodnik Teodor Drenig, pripravnik Franc Bartol.
14. maja 1961, pregled goničev in brakov jazbečarjev v Kočevju. Sodnike določijo pasemske organizacije.
16. julija 1961, tekma po krvnem sledu za vse pasme lovskih psov v okolici Kočevja. Sodnike določijo pasemske organizacije.
12. novembra 1961, tekma goničev v lovišču lovske družine Velike Lašče. Sodnike določi Klub za goniče.
- 4. Prireditelj LOVSKA ZVEZA KOPER**
7. maja 1961, pregled vseh pasem lovskih psov v Kopru. Sodnike določijo pasemske organizacije. Sodnika za ptičarje in španjele Jože Škofic in Pavel Cvenkel.
12. novembra 1961, jesenska vzrejna tekma ptičarjev v lovišču lovske družine Koper. Sodnika Jože Škofic in Pavel Cvenkel.
- 5. Prireditelj LOVSKA ZVEZA KRANJ**
11. junija 1961, pregled lovskih psov vseh pasem v Kranju. Sodnik za ptičarje in španjele, Jože Škofic, pripravnik Miloš Blažič. Sodnik za brake jazbečarje Miloš Kelih, pripravnik Tine Hafner. Sodnika za goniče določi Klub za goniče.
11. junija 1961, tekma jamarjev v rovu. Sodnik Teodor Drenig, pripravnik inž. Marjan Cvenkel.
19. novembra 1961, tekma goničev in brakov jazbečarjev v Žirovnici. Sodnike določi Klub za goniče in Društvo brak jazbečar.
- 6. Prireditelj LOVSKA ZVEZA KRŠKO**
2. aprila 1961, pregled in medrepubliška tekma jamarjev v Krškem. Sodnike določi Klub ljubiteljev jazbečarjev in terijerjev.
16. aprila 1961, pomladanska vzrejna tekma ptičarjev v lovišču Krško polje. Sodnike določi Društvo ljubiteljev ptičarjev.
16. aprila 1961, mladinska tekma in tekma starejših španjelov za lovsko zasnovo, v lovišču Krško polje. Sodnike določi Društvo ljubiteljev ptičarjev.
16. aprila 1961, pregled vseh vrst goničev, brakov jazbečarjev in jamarjev na stadionu Matije Gubca v Krškem. Sodnik za jamarje Bruno Hugon Stare. Sodnike za goniče in brake jazbečarje določi Klub za goniče in Društvo brak jazbečar.
29. oktobra 1961, tekma goničev, brakov jazbečarjev in jamarjev, v lovišču lovske družine Krško. Sodnik za jamarje Ivan Caf, pripravnik inženir Marjan Cvenkel. Sodnike za goniče in brake jazbečarje določi Klub za goniče in Društvo brak jazbečar.
- 7. Prireditelj LOVSKA ZVEZA LJUBLJANA**
8. in 9. aprila 1961, pomladanska vzrejna tekma ptičarjev v Ljubljani. Zbirališče 8. IV. 1961 ob 14. uri in 9. IV. 1961 ob 7. uri, obakrat v gostilni Kačič na Titovi cesti. Sodnika Julij Koder in Bogdan Sežun, pripravniki Franc Vidmar, Miloš Blažič in Rudolf Bernik.
14. maja 1961, pregled lovskih psov vseh pasem na ljubljanskem gradu. Sodnik Bogdan Sežun, sodnik-stažist Ilija Dragojevič, pripravniki Rudolf Bernik, Hinko Hribar, Franc Vidmar, Slavko Lenarčič, Miloš Blažič in Franc Barbič. Sodnik za jamarje Bruno Hugon Stare, pripravnika Franc Bartol in Ivan Rojc. Sodnika za goniče določi Klub za goniče.
18. junija 1961, tekma jamarjev v rovu v lovišču Ljubljansko polje — Rožnik. Zbirališče ob 7. uri v gostilni »Pod lipco« Stožice. Sodnik Bruno Hugon Stare, pripravnik inž. Marjan Cvenkel.
24. septembra 1961, tekma jamarjev v rovu v lovišču Ljubljansko polje — Rožnik. Zbirališče Tavčarjev dvor na Ježici ob 7. uri. Sodnik Teodor Drenig, pripravnika inž. Marjan Cvenkel in Ivan Rojc.
14. in 15. oktobra 1961, jesenska vzrejna in širša poljska tekma ptičarjev v lovišču Ljubljansko polje — Rožnik. Zbirališče 14. X. 1961 ob 14. uri in 15. X. 1961 ob 7. uri, obakrat v gostilni Kačič na Titovi cesti. Sodnika Bogdan Sežun in Pavel Cvenkel. Pripravniki Miloš Blažič, Franc Vidmar in Hinko Hribar.
21. in 22. oktobra 1961, mladinska tekma in tekma starejših španjelov za lovske zasnove, v Ljubljani. Zbirališče 21. X. 1961 ob 14. uri v gostilni Kačič na Titovi cesti, 22. X. 1961 ob 7. uri v gostilni Tavčarjev dvor na Ježici. Sodnika Julij Koder in Jože Škofic, pripravnika Slavko Lenarčič in Franc Barbič.
12. novembra 1961, tekma goničev v lovišču LD Šentvid nad Ljubljano. Zbirališče ob 7. uri v gostilni Zaletel v Šentvidu. Sodnike določi Klub za goniče.
- Konec novembra 1961, tekma brak jazbečarjev v okolici Ljubljane. Točen čas in kraj se določi naknadno. Sodnike določi Društvo brak jazbečar.
- 8. Prireditelj LOVSKA ZVEZA MARIBOR**
26. marca 1961, pregled goničev in jamarjev v Dravogradu. Sodnika za jamarje Ivan Caf in Mirko Konrad, pripravnik Matko Goršek.
26. marca 1961, tečaj za vodnike lovskih psov v Dravogradu. Pregled psov in tečaj organizira lovska družina Dravograd. Predavatelja določi lovska zveza Maribor.
16. aprila 1961, pomladanska tekma ptičarjev v lovišču Pobrežje. Sestanek ob 7. uri v gostilni Lešnik, Maribor, Brezje, Dupleška cesta 49. Sodnika Ivan Caf in Jože Škofic, pripravnik Rudolf Bernik.
23. aprila 1961, tekma jamarjev v lovišču lovske družine Pobrežje. Sestanek ob 7. uri v gostilni Potokar, Maribor, Brezje, Dupleška cesta 49. Sodnik Otmar Cvirn, Teodor Drenig, pripravniki Ivan Rojc, Milan Ivežič in Matko Goršek.
- Jeseni 1961, tekma brakov jazbečarjev za dravsko dolino, organizira lovska družina Radlje ob Dravi. Točen čas in kraj se določi naknadno. Sodnike določi Društvo brak jazbečar.
- Jeseni 1961, tekma brakov jazbečarjev, za bazen Polskava—Slovenska Bistrica—Poljčane, organizira lovska družina Laporje ali Slovenska Bistrica. Točen datum in kraj se določi naknadno. Sodnike določi Društvo brak jazbečar.

7. maja 1961, pregled lovskih psov vseh pasem v Mariboru na sejmišču ob klavnici od 8. ure dalje. Sodnik za jamarje Ivan Caf, pripravnik Milan Ivežič. Sodnik za ptičarje in španjele Bogdan Sežun in Ilija Dragojevič.
15. oktobra 1961, jesenska vzrejna in širša poljska tekma ptičarjev v lovišču družine Rače. Sestanek v gostilni Brglez v Račah. Sodnika Jože Skofic in Ivan Caf, pripravnik Franc Vidmar.
22. oktobra 1961, tekma jamarjev v lovišču lovske družine Pobrežje. Sestanek v gostilni Potokar, Maribor, Brezje, Dupleška št. 5 — končna avtobusna postaja. Sodnika Otmar Cvirn, Mirko Konrad, pripravnik inž. Marjan Cvenkel in Ivan Rojc.

9. Prireditelj LOVSKA ZVEZA MURSKA SOBOTA

23. aprila 1961, pomladanska vzrejna tekma ptičarjev v okolici Murske Sobote. Sodnika Julij Koder in Pavel Cvenkel, pripravnik Hinko Hribar.
15. oktobra 1961, jesenska vzrejna in širša poljska tekma ptičarjev v okolici Murske Sobote. Sodniki se določijo naknadno.

10. Prireditelj LOVSKA ZVEZA NOVO MESTO

7. in 8. oktobra 1961, pregled in tekme goničev in brakov jazbečarjev v Črnomlju, Novem mestu in Trebnjem. Sodnike določi Klub za goniče in Društvo brak jazbečar.

11. Prireditelj LOVSKA ZVEZA POSTOJNA

10. septembra 1961, pregled vseh vrst lovskih psov v Postojni. Sodnike določijo pasemske organizacije.
22. oktobra 1961, tekma goničev in brakov jazbečarjev v lovišču lovske družine Bukovje. Sod-

nike določi Klub za goniče in Društvo brak jazbečar.

12. Prireditelj LOVSKA ZVEZA PTUJ

16. aprila 1961, pomladanska vzrejna tekma ptičarjev, v okolici Ptuja. Sodnika Ivan Caf in Pavel Cvenkel.
15. oktobra 1961, jesenska vzrejna in širša poljska tekma ptičarjev, v lovišču lovske družine Jože Lacko. Sodnika Ivan Caf in Brane Maček.

13. Prireditelj LOVSKA ZVEZA TRBOVLJE

9. julija 1961, pregled goničev in brakov jazbečarjev v Trbovljah. Sodnike določi Klub za goniče in Društvo brak jazbečar.
8. oktobra 1961, tekma goničev. Kraj tekme se določi naknadno. Sodnike določi Klub za goniče.

LOVSKE ZVEZE DOLOČIJO TUDI VODJE TEKEM

Lovske zveze prosimo, da se glede določitve sodnikov za predvidene kinološke prireditve pravočasno povežejo direktno s pristojnimi pasemskimi organizacijami!

Naslovi pasemskih organizacij:

1. Društvo ljubiteljev ptičarjev v Ljubljani, Kersnikova ulica 8.
2. Klub za goniče, Ljubljana, Župančičeva 9/II.
3. Društvo brak jazbečar, Celje, Cesta na grad 31.
4. Klub ljubiteljev jazbečarjev in terijerjev, Ljubljana, Komenskega 10.

Kinološka zveza Slovenije

PRIJAVLJENE PARITVE:

Lovski psi:

Nemški kratkodlaki ptičarji:

Črna Smarnogorska JRPki 1180 — Iwan von Hanstein JRPki 1737, leglo bo 15. III. 1961. Vzreditelj Davorin Bizjak, Ljubljana, Hrenova ulica 6.

Erla von der Edelstaunden JRPki 1067 — Pik Smarnogorski JRPki 1491, leglo je bilo 25. II. 1961. Vzreditelj Ivo Drofenik, Šmarje pri Jelšah, Predenca 16.

Tara JRPki 2105 — Condor v. d. Schillerschule ZKN 424/4/58, leglo je bilo 18. I. 1961. Vzreditelj Stane Renner, Preserje 4, pošta Komen.

Bora Karlovska JRPki 1177 — Iwan von Hanstein JRPki 1737, leglo je bilo 25. II. 1961. Vzreditelj Peter Dimic, Ljubljana, Dolenjska cesta 26.

Nemški žimavci:

Dorina Visoška JRPos 272 — Rex JRPos 53, leglo bo 16. marca 1961. Vzreditelj Martin Klemenčič, Ptuj, Rabelčja vas 10.

Lovski terijerji:

Cimba JRLT 1055 — Car Podutiški JRLT 1954, leglo bo 6. III. 1961. Vzreditelj dr. Belizar Keršič, Ljubljana, Levstikova 11.

Resasti foksterijerji:

Gučka RMFos 131 vpis v JR v teku — Grom JRFos 476, leglo bo 25. III. 1961. Vzreditelj Anton Štajer, Goričane 13, p. Medvode.

Braki Jazbečarji:

Dijana JRBj 779 — Eks JRBj 890, leglo bo 26. III. 1961. Vzreditelj Lovska zveza Celje.

Ajka JRBj 773 — Jup JRBj 836, leglo bo 9. III. 1961. Vzreditelj ing. Lojze Kocmur, Podgorje 29, pošta Šentjur pri Celju.

Bojka JRBj 1087 — Bürschl a. d. Kuppergrund JRBj 625, leglo je bilo 1. II. 1961. Vzreditelj Franc Esih, Šentvid pri Grobelnem.

Aga Ljubeljska JRBj 783 — Daki JRBj 781, leglo je bilo 3. II. 1961. Vzreditelj Lovska družina Bohinjska Bistrica.

Bistra Poljčanska JRBj 1094 — Bobi JRBj 666, leglo bo 7. III. 1961. Vzreditelj Stanko Valand, Spod. Poljčane 27.

PRIJAVLJENA IN ZAŠČITENA PSARNA

»TRIGLAVSKA« za jamarje, lastnica Marija Klenovšek, Ljubljana, Zvezdarska št. 4/I.

NOVI SODNIK ZA DELO VSEH VRST GONIČEV IN BRAKOV JAZBEČARJEV: Slavko Kovač, Celje, Cesta na grad 31.

Kinološka zveza Slovenije

Knjiga »Ptičarji in šarivci«, ob štiridesetletnici Društva ljubiteljev ptičarjev bo izšla v marcu 1961. Naročniki knjige jo bodo lahko dobili na občnem zboru v »Unionu« dne 18. marca 1961. Ostalim naročnikom jo pošljemo po pošti.

Odbor DLP

Pisatelj Franc Saleški Finžgar, devetdesetletnik

Dne 9. februarja 1961 je popularni ljudski pisatelj in najstarejši jugoslovanski književnik praznoval redek življenjski jubilej. Finžgar je tudi lovski pisatelj ter je lovske motive zajemal iz lastnih lovskih doživetij, saj je bil v mlajših letih sam lovec. Mimo tega je Gorenjec izpod

Stola, ki ga je poznal kot rodno hišo ter je hodil na njegove planine in v gozde na oddih in po naydih za svoje mojstrovine. Kot tridesetletnik je služboval v želimeljski fari pod Turjakom, katere patronski gospod je bil tedaj turjačan, graščak Leo Auersperg. Zaradi svojega kremenitega značaja ter mirne in plemenite čudi, je bil lovski gost Turjačanov. Finžgar mi je o tem takole pripovedoval: »Rad sem zahajal na lov zaradi gozdov, divjadi in prijetne lovske družine. Neko jesen smo gonili v gozdih okoli cerkve sv. Ahaca celo medveda. Nanj sem stre-

ljal in tudi drugi, a podrli ga nismo.« Nato je Finžgar pogrebel po spominu in nadaljeval: »Nekoč me je v Želimljem obiskal moj dober prijatelj, pesnik Anton Medved. Prav tedaj sem bil na lovu na srnjaka. Moji sestrični, gospodinja Anici se je posmehoval češ, kar bo France danes uplenil, bom kosmato pojedel. Seveda se je močno začudil, ko sem domov pritovoril lepega srnjaka.«

Tudi v letih 1908–1918, ko je služboval v Sori pri Medvodah, je rad zahajal v gozde in lovišče ljubljanske škofije. Od tam je povedal takole: »V Sori je bil moj stalni lovec Bernik, po domače Mamovec s Tehovca. To je bil vrl mož-poštenjak. Čeprav sila preprost, je bil ves navdušen za lov. Zlasti je bil strokovnjak za lov na divjega petelina. Spomladi, ko je bil čas za ta lov, se je le redkokdaj pošteno naspal. Zmeraj je tičal v gozdih, zasliševal in poslušal ljubezenske speve teh prabitnih trubadurjev. Tedaj sem z Mamovcem tudi sam prvič šel na petelina. Mamovec me je zvalil s pripombo: če bi imel na izbiro gostijo ali lov na petelina, bi se odločil za petelina, tako navdušen je bil. S tem je užgal tudi mene. Na tem lovu sem doživel nekaj nepozabnih vtisov, ki sem jih takoj po vrnitvi z lova vrgel na papir in jih poslal uredniku »Dom in sveta«, ki je črtico takoj objavil.« Presenečen je bil, ko sem mu povedal, da je ta njegova klasična črtica pravkar izšla v nemškem lovskem zborniku »Jagdgeschichten aus aller Welt« (Lovske zgodbe iz vsega sveta), ki jo je pisatelj in urednik dr. Jost Perfahl objavil v omenjeni knjigi. Saj dunajska založba »Donauland« avtorja niti ni zaprosila za dovoljenje objave, niti mu ni poslala avtorskega izvoda.

Finžgar je že z 22 leti napisal povest iz lovskega sveta »Gozdarjev sin«. Pozneje je napisal ljudsko spevoigro »Divji lovec«, ki je bila prvič uprizorjena v marcu 1902, ko je bil avtor kurat v Ljubljanski prisilni delavnici.

Finžgar je med redkimi slovenskimi pisatelji, ki je zajemal snov za svoje stvaritve tudi iz našega gozda in lova ter uporabljal ljudsko lovsko motiviko.

Tudi lovci iskreno želimo nestorju lovskih pisateljev in častitljivemu jubilanu še dolgo in prijetno življenjsko jesen.

J. Ž.

Kaj naj obravnavajo poslovniki lovskih družin in kako

V vsaki organizirani skupnosti mora biti življenje in delovanje normativno urejeno skladno s ciljem, ki ga skupnost ima. To pravilo velja tudi za lovsko organizacijo, ki predstavlja skupnost državljanov z določenim ciljem pri urejanju lovstva. Življenje in delovanje lovske organizacije ureja zakon o lovu, podrobnosti njene organizacije pa njena pravila. To so predpisi, ki so enotni za vse lovske organizacije v republiki. Z njimi je podan okvir delovanja, vendar ti predpisi ne obravnavajo mnogih specifičnih vprašanj, ki jih ni mogoče enotno urediti za vse lovske organizacije. Zato določajo čl. 16, 17, 18 in drugi družinskih pravil, da ureja neka določena vprašanja družinski poslovnik. Ta vprašanja so: način izvajanja lova in pod kakšnimi pogoji postane član – uplenitelj lastnik uplenjene divjadi. Poleg tega pa spadajo v poslovnik še podatki o članarini in pristopnini, o lovskih gostih, o pogojih vstopa v lovišče in odhoda iz njega, točkovanje ipd.

O poslovnikih, ki urejajo ta posebna vprašanja za pravilno izživljanje članov v lovski družini, razpravljamo že vsa leta. So to vprašanja, ki so se v preteklosti obravnavala na prav raznolik način. Tudi se niso vedno obravnavala iz pravega zornega kota, to je, da je lov za lovca šport ter da se mora izvajati na lovsko pravičen način. Res je, da se teh vprašanj ne da urediti enotno za vse lovske družine zaradi raznolike strukture naših lovišč, pa tudi zaradi različne miselnosti članov lovcev. Vendar bi bilo prav, da bi imela vsaj istovrstna lovišča v glavnem podobno ureditev v poslovnikih in sicer tako, o kateri je praksa do sedaj pokazala, da pospešuje napredek v naših loviščih.

O teh vprašanjih se je v naši LZ v preteklem letu mnogo razpravljalo na bazenskih sestankih. Razpravljalo se je v glavnem o dveh temeljnih vprašanjih: kako naj se izvaja lov pravilno in kakšen naj bo delež člana – uplenitelja na uplenjeni divjadi. Razprave so bile vseskozi pozitivne, ker se pravilna presoja teh problemov vedno bolj uveljavlja.

V splošnem pri razpravi o načinih lova na posamezno divjad, ni bilo znatnih razlik in so bila sprejeta z malimi izjemami načela, ki so se do sedaj pokazala kot pravilna.

Sprejeto je bilo:

I. 1. Lov na zajca v hribovju se izvaja na skupnih planiranih lovih, ki se vrše ob nedeljah in praznikih. Nekatere LD so sprejele še določilo, da se lahko vrši skupen planirani lov tudi enkrat tedensko na delavnik (na željo lovcev domačinov). Vsak skupen lov je vnaprej določen z določenim zbornim mestom. Lov posameznikov z goniči na zajca se zabranjuje.

2. Lov na zajca na polju se izvaja skupinsko ob določenih dneh z določenim zbornim mestom

in sicer v glavnem največ po trikrat tedensko z omejitvijo, da se lahko posamezen član udeleži lova samo dvakrat tedensko, dokler ne odstreli svojega kontigenta. Lovi na polju za družinsko blagajno pa so itak skupni in vedno vnaprej določeni.

3. Lov na poljsko perjad se vrši skupinsko v glavnem na isti način kakor lov na zajca na polju. Posamezen lov na poljsko perjad ali zajca na polju je izjema, za kar naj bodo določeni posebni razlogi in pogoji.

Za pravilno in kontrolirano izvajanje lova na poljsko perjad in zajca je zaenkrat samo ta način lova priporočljiv. V družinah, kjer se ta način zavrača, se zavrača zato, ker se žele nekontrolirani lovi.

Ta način lova na polju pa velja samo za izrazita poljska lovišča, kjer je dobršen del lovišča polje.

4. Odstrel srnjadi, gamsov, jelenov se določi pred začetkom lovne dobe na to divjad. Določi se vedno poimensko, komu pritiče v lovnm letu odstrel (žrebanje ali poimenska določitev na posvetu). Ni primerna ureditev, da ima vsak član pravico do lova na to divjad, dokler ni doseženo odobreno število. Pravilo naj velja, da se pred prskom izvaja strogo gojitveni odstrel. Tudi naj pred prskom ne pade več, kakor polovica srnjakov.

5. Lov na jereba se izvaja samo na klic.

6. Lov na selivce, divje prašiče in roparice je prost s to omejitvijo, da se vodeče svinje v času od 1. III. do 15. VII. ne streljajo. Poslovnik tudi določa, kaj pripada uplenitelju divjega prašiča ali kožuharja, uplenjenega na posameznem lovu.

II. V vprašanju deleža lovca – uplenitelja na uplenjeni divjadi pa so bila mnenja na bazenskih sestankih različna. Včasih je prevladovala težnja, da naj bo ta delež čim večji in čim cenejši, vendar je bilo tudi to vprašanje pri mnogih LD zadovoljivo rešeno. Prav to vprašanje pa zahteva tudi docela individualno obravnavo za vsako lovišče posebej v skladu s strukturo lovišča, plenom ip.

V izrazito hribskih loviščih, kjer je glavna divjad srnjad in je divjadi malega lova prav malo, je pač pravilno, da se primerno število srnjadi razdeli med člane po primerni ceni. Odstop kosa srnjadi po din 1000 pa danes ni več opravičljiv, ker predstavlja vrednost 4500–5000 din. Zato se je na bazenskih sestankih sprejelo načelo, naj kos srnjadi ne bo cenejši od 3000 din oziroma, da plača uplenitelj ali skupina, ki si ga razdeli, njegovo dvetretjinsko ceno. Število srnjadi, ki naj se razdeli, je odvisno od števila male divjadi, ki jo dobe člani iz lovišča. Če so prejeli člani primerno število divjadi malega

lova iz lovišča po zmerni ceni, se srnjad proda po dnevni ceni. Po dnevni ceni se prodaja tudi uplenjena jelenjad in gamsi.

Odstrelnina za divjad malega lova (zajca, fazana, jerebico) naj bo progresivna, to je po principu, kdor več vzame iz lovišča, naj tudi več plača. Zato naj bo cena prvega zajca ali fazana nižja od odstrelnine za 4. zajca ali fazana. Določiti naj se tudi maksimalno število te divjadi, ki jo lahko član dobi po znižani ceni. Nepravilno je, če dovoljuje poslovnik preveliko število te divjadi že tudi zato, ker je na dlani, da take količine član ne bo porabil v svojem gospodinjstvu. Znatna količina ga naravnost navaja k trgovanju. Izgovor, da divjad podarja, pa ne more držati, ker ni prav, da kdorkoli podarja tuje blago komurkoli. Sicer pa je znano, da darila zahtevajo protidarila in je tudi to neke vrste trgovanje, ki gre na račun dohodkov lovske družine.

Glavni vir dohodkov lovske družine za upravljanje lovišč naj bodo odstrelnine članov in gostov, pa izkupiček za prodano divjad na trgu. Zato je nujno, da družina čimveč uplenjene divjadi proda po dnevni ceni, članu-uplenitelju pa odstopi po svoji zmogljivosti in v pravilnem razmerju do celotnega plena samo toliko po nižji ceni, kolikor bo res porabil v domačem gospodinjstvu, upoštevajoč dejstvo, da je divjačina izredno prehranbeno sredstvo, ki ni nikjer vsak dan na mizi.

III. Poleg gornjih vprašanj, ki so bistvo vsakega poslovnika, pa urejajo poslovniki tudi še razna druga vprašanja in sicer:

1. *Članstvo*. Iz poslovnika naj bo razvidna vsakoletna članarina. Izkristaliziralo se je stališče, da je primerna članarina do din 200. Članarina naj bo nizka, zato pa naj bo višja in primerna odstrelnina za uplenjeno divjad. Poslovnik naj tudi določi, kako se članarina plačuje (n. pr. tromesečno naprej). Nadalje naj bo iz poslovnika ravidna višina pristopnine. Po sklepih na bazenskih sestankih, naj ne bo višja od 5000 din. Merilo za višino pristopnine je višina investicij (za lovske kočice in druge lovske naprave). Tud to načelo je bilo na bazenskih sestankih sprejeto. Grajana je bila težnja nekaterih lovskih družin, ki so določile pristopnino 10 000 din ali več, ker

so take pristopnine izraz težnje, onemogočiti pristop novim članom.

Prav tako naj bo iz poslovnika razvidno, kdaj se sprejemajo novi člani (načeloma na občnih zborih).

2. *Lovski gosti*. Gosti so dvojni. Gosta lahko povabi član družine ali lovska družina kot kolektiv. Prvi lovi na račun gostitelja v okviru njegovega pooblastila. Poslovnik naj uredi, kdaj, na kakšen lov in kolikokrat lahko vabi član družine gosta na lov. Gosta družine vabi upravni odbor družine. Gost družine naj bo tudi resnično gost.

IV. *Lovišče in lovec*. Pod tem poglavjem obravnava poslovnik prijavljanje vstopa v lovišče in prijavljanje odhoda iz lovišča, prijavo strelav, plena in vseh pomembnih opažanj v lovišču.

V. *Posebna določila*. Poslovnik obravnava pokončevanje roparic, točkovanje, pravice lastnikov lovskih psov in še druge morebitne posebnosti.

V gornjem je navedeno v glavnem vse, kaj naj ureja poslovnik lovske družine. Obdelana so tudi načela, kako naj se določena vprašanja v poslovniku uredi po sklepih bazenskih sestankov.

Poslovnik družine naj bo kratek in jednat. Ni potrebno mnogo besedi in obširnega razpravljanja, ker se iz gostobesednega poslovnika težko izlušči njegovo jedro. V formalnem pogledu naj vsak poslovnik obravnava snov po temle vrstnem redu: 1. članstvo, 2. izvajanje lova, 3. pravice člana do plena (višina odstrelnine za člana in gosta), 4. lovišče in lovec, 5. posebna določila.

Ob zaključku priporočam lovskim družinam, da pri sestavljanju poslovnikov na bodočih občnih zborih upoštevajo gornja načela, kjer do sedaj še niso bila v celoti uveljavljena, ker so izkustveno dognana kot pravilna. Pa tudi v formalnem pogledu naj bodo poslovniki sestavljeni v smislu teh navodil, ker bodo pregledni in bo orientacija v njih lahka. Dodajam še, da so ta priporočila namenjena lovskim družinam LZ Ljubljana, ker so zaključek razprav na njenih bazenskih sestankih.

B. K.

Naseljevanje in razmnoževanje male divjadi v letu 1960

Kakor že vrsto let doslej, se je tudi v tem letu nadaljevala akcija naseljevanja in razmnoževanja male divjadi. Pri tem so prišli v poštev le poljski zajci, jerebice in fazani. Nekatero področje lovske zveze in družine bi sicer rade naselile tudi kotorne, rdeče jerebice in ameriške prepelice. Temu pa zaradi objektivnih razlogov zaenkrat ni bilo mogoče ustreči. Akcija naseljevanja in razmnoževanja je bila tudi v tem letu poverjena komisiji za malo divjad.

Zajci

Lovske družine so pravzaprav pričele z odlovom že 15. decembra 1959 in so z njim zaključile v prvi polovici januarja 1960. Pričetek odlova je namreč odvisen od pogojev, ki jih inozemski kupec stavi dobavitelju, to je Lovski zadrugi.

Sekretariat IS za kmetijstvo in gozdarstvo LRS je za to odlovno sezono v loviščih Lovskih družin Slovenije dovolil odlov skupno 2500 zajcev in sicer

od tega 70 % za izvoz v spolnem razmerju 1 samec, 2 samici, 30 % pa za domača lovišča v spolnem razmerju 1 samec, 1 samica. Poudariti je namreč treba, da so vse lovske družine lovile za izvoz, edina izjema je bila Pšata iz Ljubljanske zveze, ki je vse odlovljene zajce dala na voljo domačim loviščem.

Zanimanje domačih lovskih družin za žive zajce se je v tem letu nasproti letu 1959 znižalo za 33 %; naročenih je bilo namreč »le« 731 zajcev. Po planu naj bi odlovile: 9 LD iz LZ Ptuj skupno 980 zajcev, 4 LD iz LZ Pomurje 430 zajcev, 1 LD iz LZ Ljub-

ljana 60 zajcev in 1 LD iz LZ Gorica 70 zajcev, skupno 1540 zajcev. Če bi se odlov izvršil po planu, bi lahko pridobili za domača lovišča (kot 30 %-ni del) 462 zajcev, kar pa še vedno ne bi zadoščalo za kritje domačih naročil.

Našim naročnikom bi bilo možno ugoditi le, če bi bilo odlovljenih skupno 2500 zajcev, za kar je — kot rečeno — dal svoj pristanek pristojni sekretariat.

Odlov pa je bil dejansko takle:

Zap. št.	Lovišče LD	Lovska zveza	Odlovili skupaj	Izvozili	Oddali za domača lovišča
1.	Središče,	Ptuj	74	74	
2.	Ormož	Ptuj	38	38	—
3.	Velika Nedelja	Ptuj	35	35	—
4.	Bresnica	Ptuj	24	24	—
5.	Cirkovce	Ptuj	32	32	—
6.	Gor. ptuj. polje	Ptuj	33	33	—
7.	»Boris Kidrič«	Ptuj	46	46	—
8.	Ptuj	Ptuj	159	159	—
9.	Sp. ptuj. polje	Ptuj	262	214	48
			703	655	48
10.	Lendava	Pomurje	69	54	15
11.	Petiševci	Pomurje	51	51	—
12.	Kupšinci	Pomurje	57	43	14
			177	148	29
13.	Pšata	Ljubljana	56	—	56
14.	Gorica	Gorica	43	43	—
Skupaj			979	846	133
v %			100	86,4	13,6

Odlovljenih 133 zajcev za domača lovišča je bilo razdeljenih takole:

LD Spod. ptuj. polje iz LZ Ptuj, jih je poslala LD Jelovica in LD Stara Fužina, vsaki po 12 ter LD Udenboršt (vse iz LZ Kranj) 24.

LD Lendava iz LZ Pomurje jih je poslala 15 LD Hrastnik iz LZ Trbovlje. LD Kupšinci iz LZ Pomurje pa LD Tabor—Sežana iz LZ Postojna 14.

LD Pšata iz LZ Ljubljana jih je dala LD Brevozica 26, Hotedršici (obe iz LZ Ljubljane) pa 30.

Od skupnega števila odlovljenih zajcev v letu 1960 je bilo oddanih za domača lovišča 24,5 % manj kot v letu 1959. Lovske družine, ki niso oddale 30 % odlovljenih zajcev v spolnem razmerju 1 : 1 za osvežitve krvi v domačih loviščih, so morale plačati v republiški lovski sklad za vsakega neoddanega zajca razliko med izvozno in domačo ceno, ki je v tem letu znašala 1950 din. Inozemska cena je nasproti prejšnjemu letu ostala nespremenjena; za zajca v spolnem razmerju 1 : 2 torej po 5400 din, medtem, ko bi bila za zajce v spolnem razmerju 1 : 1 4470 din za žival. Lovske družine — kupci so plačale zajce po din 200 dražje kot v letu 1959, torej po din 1200. Nosile so seveda tudi stroške za embalažo, prevoz in ostalo. Ker je bila cena nasproti izvojni ceni za prodajalca še vedno zelo nizka, je Lovska zveza Slovenije pomagala prodajalcu z regresom po din 600 za vsakega zajca, oddanega za domača lovišča. Tako je LD-prodajalec dejansko dobila za zajca po din 1800.

Pri izpustitvi zajcev za osvežitve krvi v domačih loviščih v letu 1960, je Lovska zveza Slovenije pomagala z zneskom din 79 800.

Kljub naporom in sredstvom, ki jih leto za letom vlagamo za razmnožitev in osvežitve zajcev, pa ni bogve kakšnih uspehov. Pripomniti je treba, da se z zajčjim problemom ukvarjajo tudi druge evropske lovske organizacije. Iz poročil Veterinar-

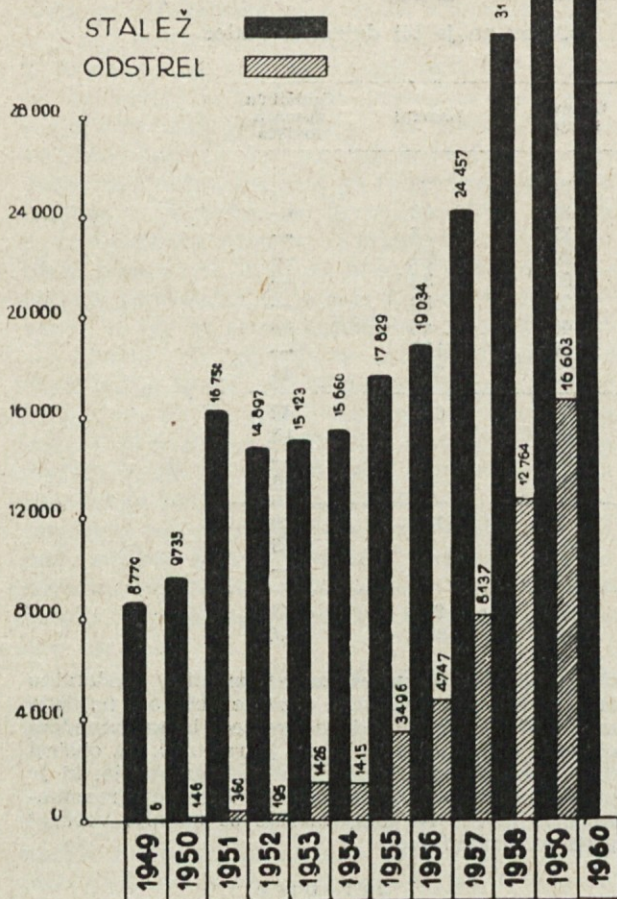
skega oddelka Fakultete za agronomijo, gozdarstvo in veterino, kamor lovske družine pošiljajo najdeno mrtvo ali bolno divjad na pregled, ki ga navedeni oddelk opravlja brezplačno, je razbrati, da obstoji tudi vprašanje zajčjega zdravstvenega stanja, ki je pereče posebno na Primorskem. Vprašanje razmnoževanja zajcev bo torej moralo še nadalje večkrat priti na dnevni red.

Jerebice

Sekretariat IS za kmetijstvo in gozdarstvo LRS je dovolil, da se v odlovni sezoni 1960 v loviščih lovskih družin Slovenije lahko odlovi za izvoz in domača lovišča 1500 jerebic. Področne Lovske zveze Ljubljana, Pomurje, Ptuj in Maribor so bile pripravljene, da toliko jerebic tudi odlove. Mila zima, skoraj brez snega, pa je odlov domala preprečila. Tudi v tem letu ni bilo možnosti za izvoz v inozemstvo, a se je lovskim družinam nudila druga zelo ugodna priložnost za prodajo. Lovska zveza Slovenije je namreč sklenila pogodbo z Lovračko združenju Vojvodine v Novem Sadu, za dobavo jerebic in fazanov v znesku 3 000 000 dinarjev, po kateri bi plačali par jerebic po din 4000, jerebico torej po 2000! V predelu Novi Sad—Osijek je namreč samo v enem letu zaradi nepravilne uporabe fosfigina v kmetijstvu poginilo okoli 40 000 jerebic. S tem je bila povzročena škoda tudi kmetijstvu, saj je jerebica priznana uničevalka raznega poljskega mrčesa in plevela. Od planiranih 1500 jerebic bi jih torej poslali v Vojvodino 70 % to je 1100, 30 % to je 450 pa bi jih zadržali za domača lovišča.

Zanimanje domačih lovskih družin za jerebice je nasproti letu 1959 padlo za 28 %. Za 1960 je bilo namreč naročenih skupno »le« 960 jerebic oziroma 480 parov. Toda tudi tem potrebam z ozirom na dovoljeni plan odlova nikakor ne bi bilo možno ustre-

JEREBICE

či. Komisija za malo divjad je sestavila prioritarno listo lovskih družin, ki bi prišle v prvi vrsti v poštev za 450 jerebic, a se je vse skupaj zaradi izredno slabega odlova izjalovilo.

Odlovljenih je bilo vsega le 90 jerebic in sicer v loviščih LD Brdo in Šentvid 78 ter v lovišču LD Pšata (vse iz LZ Ljubljana) 12. Vse so bile seveda poslone v Vojvodino.

Fazani

Največjo pozornost je komisija za malo divjad tudi v tem letu posvečala vzreji in razmnoževanju fazanov, in sicer na tri načine:

S spuščanjem 8 do 10 tedenskih fazančkov iz fazanerij v lovišča, z razpošiljanjem fazanjih jajc po družinah, kjer so se valila pod kokljami in z reševanjem v naravi najdenih gnezd oz. jajc.

Največja akcija naseljevanja 8 tedenskih fazančkov je bila tudi letos izvedena v loviščih Lovske zveze Celje. Pri Upravi izgajališta divljači Jelen, je namreč celjska zveza za svoja lovišča letos ponovno nabavila 1050 fazančkov.

Pri isti Upravi je tudi mariborska zveza dobila 710 fazančkov in LD Črnomelj 100 fazančkov.

Uprava gojitvenih lovišč Slovenije je iz fazanerije v Prekmurju razposlala v lovišča goriških

lovskih družin 390, v gorenjska lovišča 150 in v lovišča ljubljanske zveze 500 fazančkov.

Iz fazanerije LD Kupšinci je bilo poslano LD Krka in Črnomelj skupno 140 fazančkov.

Fazanerija LZ Kranj-Brdo je v lovišča lovskih družin Selca, Žiri, Tržič, Besnica in Sorško polje spustila 122 fazančkov.

Iz fazanerije v Vurbergu je bilo v loviščih ljubljanske družine Brezovica in Logatec spuščenih 70 fazančkov.

Lovska družina Pšata jih je poslala lovski družini Šentjanž in lovski družini Bizeljsko skupno 50.

Lovska družina Ig pa jih je dobavila lovski družini Škofljica 50.

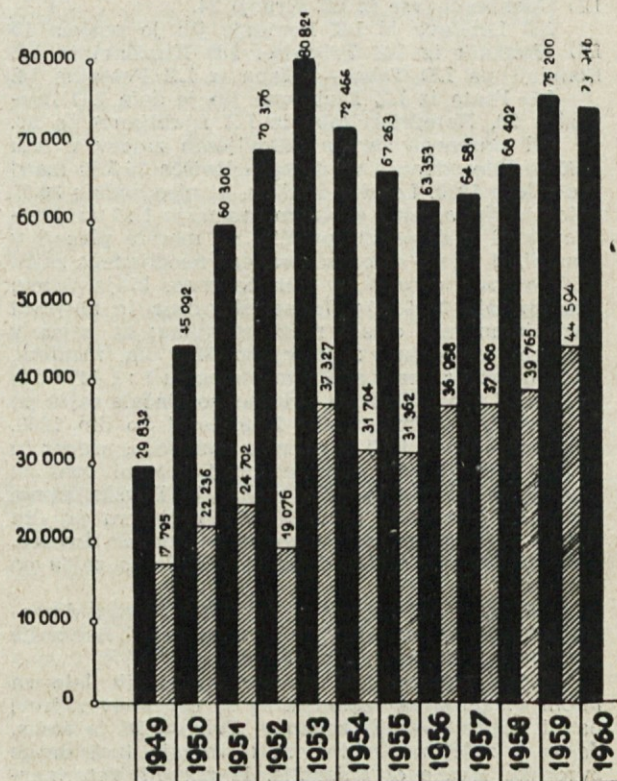
Skupno je bilo torej iz fazanerij spuščenih v lovišča lovskih družin 3361 fazančkov, kar je za 26% več kot 1959.

Lovske družine so plačevale fazančke iz domačih fazanerij po din 400, od Uprave »Jelen« po din 800, kolikor jim seveda niso še posebej pomagale njihove področne zveze.

Poleg tega so kupci nosili tudi vse stroške za prevoz in embalažo. Toda naši prodajalci so bili upravičeni do višje cene, za fazančka po din 900, Uprava »Jelen« pa je zanje postavila ceno po din 1200. Na pomoč je torej morala priskočiti Lovska zveza Slovenije z regresom. K vsakemu, v domači fazaneriji vzrejenemu fazančku, je prispevala po din 500 ter k vsakemu pri upravi »Jelen« kupljenemu fazančku din 400. LZS je torej v letu 1960 pomagala pri nabavi fazančkov z din 1 494 500.

DIVJI ZAJCI

STALEŽ
ODSTREL

V letu 1960 so razpošiljale jajca po lovskih družinah fazanerije Vurberg, Uprava »Jelen« Beograd, Pšata in Brdo pri Kranju.

Iz Vurberga je bilo razposlanih skupno 1524 jajc in to v 6 novomeških, 4 ljubljanske, 4 celjske, 2 kočevski, 2 ptujski, 1 postojnsko in 1 goriško lovsko družino.

Uprava »Jelen« je poslala LZ Celje 1471 jajc. Manjše fazanerije ali voljere v celjski zvezi pa so tudi same proizvedle 1004 jajca, tako da so v celjske družine z jajci iz Vurberga podložile kokljam 2866 jajc.

Lovska družina Pšata je oddala 6 ljubljanskim LD 403 jajca in Brdo pri Kranju 5 LD kranjske zveze 550 jajc.

Skupno je bilo torej razposlanih 4981 jajc, kar je za 62% več kot 1959.

Lovska zveza Slovenije je kupcem pri nabavi jajc pomagala z regresom po din 50 za vsako jajce. Regrisirana niso bila zgolj jajca celjskih voljer, ki so jajca dejansko oddala v valjenje domačim lov-cem. Skupno je bilo torej za regresiranje fazanjih jajc iz sklada LZS porabljenih 198 850 din.

Uspeh valjenja pod kokljami je bil v primerjavi z letom 1958 in 1959 razmeroma dober. Odstotek izvaljenih kebčkov se je nasproti letu 1959 dvignil od 46 na 50, odstotek izpuščenih fazančkov nasproti podloženim jajcem pa od 30 na 34. Akcija vzreje fazančkov s kokljami je dala našim loviščem v letu 1960 1693 8—10 tedenskih fazančkov, kar je za 130% več kot leta 1959.

Pri tem je treba pripomniti, da so bila v tem letu jajca iz Vurberga na splošno najboljša. Že nekaj let je bila vurberška fazanerija predmet mnogih razprav komisije za malo divjad, upravnega in celo glavnega odbora LZS, ker ni bilo pravih uspehov. Končno je bilo strokovno vodstvo fazanerije zaupano Lovskemu sektorju Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo LRS, Vurberg, ki je bil že nekaj let pri družinah na slabem glasu, zopet pridobiva na ugledu. To se vidi že iz števila naročenih fazanjih jajc za leto 1961. Zlasti novomeške lovske družine so bile 1958 razočarane nad Vurbergom. Toda letos so z Dolenjske prišla razveseljiva poročila: v LD Mirna je bilo izvaljenih 94% jajc, v LD Novo mesto 84%, v LD Ribnica 76% itd., s pripombo, da pri tem niti ni upoštevan dopusten 10% odbitek neoplojenih jajc. Podobna so tudi poročila od drugod. Poročilo iz celjske zveze bi nekako veljalo za vso Slovenijo. Tu so bili iz 391 podloženih vurberških jajc izvaljeni 204 fazančki, kar je 52%; od tega je bilo izpuščenih 142 ali 36% (nasproti podloženim jajcem) 8-tedenskih fazanov.

Od 1471 podloženih jajc od Uprave »Jelen« je bilo izvaljenih 768 fazančkov, kar je 45%; od teh je bilo izpuščenih 384 ali 26% 8-tedenskih fazanov.

Od 1004 podloženih jajc iz domačih celjskih voljer, torej iz jajc, ki dejansko niso bila transportirana, je bilo izvaljenih 548 kebčkov, kar je 54%; od tega je bilo izpuščenih 353 ali 35% 8-tedenskih fazanov.

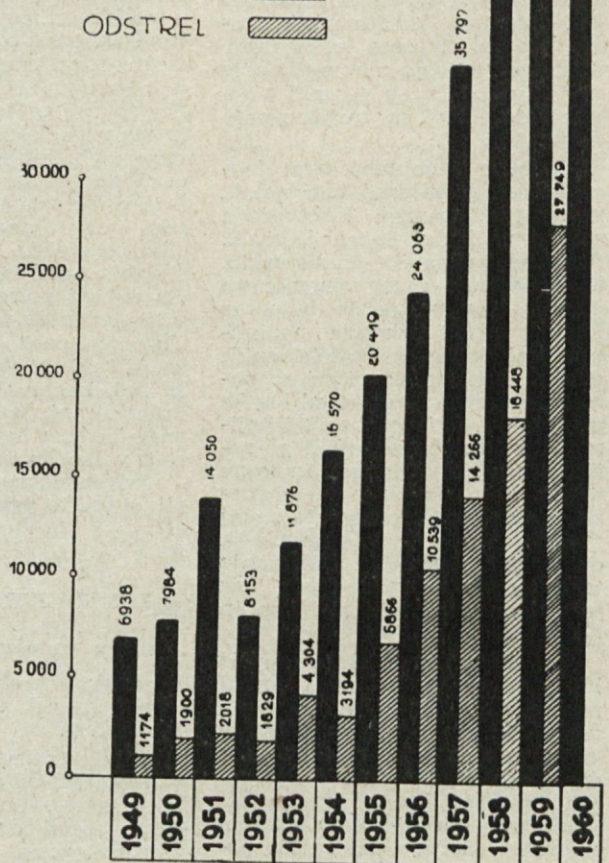
Mislimo, da je glede kakovosti fazanjih jajc iz Vurberga vsako nadaljnje pojasnjevanje odveč.

Reševanju prekošenih gnezd nekatere lovske družine sicer že dalj časa posvečajo pozornost, vendar bi bilo v tem pogledu treba napraviti še več in akcijo razširiti. Lovska zveza Slovenije je dala natisniti barvne lepake, ki pozivajo kmetovalce, da ob košnji in žetvi ne uničujejo fazanjih in jerebičjih gnezd. V tem času se namreč lahko uniči tudi do 50% gnezd. Vsako gnezdo pa predstavlja za lovišče določeno vrednost. Kolikor jajc se reši, toliko

manj jih je treba kupiti. Treba je računati, da je nabavljeno fazanje jajce z embalažo in prevozom vred stalo lovske družine povprečno din 60, mimo tega pa je tudi LZS prispevala din 50, tako da predstavlja vsako fazanje jajce vrednost najmanj 110 din. Jasno je torej, da morajo biti lovske družine zainteresirane, da se čim več najdenih gnezd

FAZANI

STALEŽ
ODSTREL

ob košnji in žetvi reši. Mnoge lovske družine prakticirajo tako, da pred košnjo in žetvijo razglase in določijo primerne denarne nagrade kmetovalcem, ki ohranijo oziroma rešijo prekošena gnezda. V največ primerih ni druge rešitve kakor da kmetovalec jajca takoj po najdbi podloži doma koklji, lovska družina pa mu za vsakega izvaljenega kebčka izplača primerno denarno nagrado. Način reševanja prekošenih gnezd v naravi pa je seveda odvisen od različnih okoliščin in pogojev. Lovska družina Gorica je n. pr. namenila svojo nekdanjo fazanerijo samo za reševanje fazanjih in jerebičjih gnezd. Po podatkih, ki jih imamo in so samo približni, je bilo

1960 iz najdenih jajc ob košnji in žetvi v Sloveniji vzrejenih in vrnjenih loviščem okoli 1500 8-tedenskih fazančkov. Večji del najdenih gnezd je torej še vedno propadel.

Za naseljevanje odraslih fazanov pri naših lovskih družinah skoraj ni bilo interesa. Vsega skupaj je bilo pri LZS naročenih le 45 odraslih fazanov. Zaradi slabega odlova in že omenjene pogodbe z Lovračko zadruogo Vojvodine, pa prosilcem ni bilo mogoče ugoditi. V loviščih LD Spod. ptujsko polje, LD Pšata in Grmada pri Ptuju, so odlovili le 26

petelinov in 126 kokoši, skupaj 152 fazanov, ki so bili prodani v Vojvodino po din 1500 fco Novi Sad.

Iz navedenega je razvidno, da je bilo za razmnožitev male divjadi v Sloveniji 1960 porabljenih dokaj finančnih sredstev, vložena mnogo truda številnih naših lovcev, lovskih družin in lovskih zvez. Uspehi, zlasti pri dvigu staleža fazanov, niso izostali. Odprta pa so še vprašanja okrog jerebic, kotorn, rdeče jerebice, ameriške prepelice — posebno pa zajca.

France Cvenkel

Se razmislimo, ali je to prav?

K članku avtorja P. Dobrile v 10. številki 1960 našega glasila, dopolnim še nekaj stvari, ki sem jih opazoval na takih lovih, oziroma zvedel iz zanesljivih virov o inozemskih gostih-lovcih. Zadnja leta so ti, skoraj bi lahko rekli, preplavali lovišča naših družin ter za ustrezno odškodnino družinam, uživajo naravne lepote naših krajev in se po mili volji izživljajo v lovu na različno našo divjad.

Nedvomno so med temi inozemskimi gosti-lovcji tudi pravi, pošteni in pravični lovci. Toda resnici na ljubo, le-teh je malo. Pretežna večina jih je res takih, kakor opisuje avtor omenjenega članka. Kar pa je še huje, so lovci v večini primerov nedisciplinirani in se v loviščih naših družin dogajajo stvari, ki so obsojanja vredne in daleč od lovske pravičnosti. Svinčena toča iz njihovih avtomatov pada tudi po zaščiteni divjadi (fazanke). In to ne morda nekaj kosov v enem dnevu, temveč to presega tudi nekaj desetlin. Morda je to tudi vzrok, da nekatere družine odklanjajo take inozemske goste-lovce, kar je v tem oziru tudi pravilno in pohvalno.

S kakšno pravico lahko kršijo le-ti inozemski lovci naš lovski zakon? Ali za njih naš zakon ne velja? Ali gre morda denar lahko preko zakona? Ali niso za taka dogajanja sodegovorni vodje takih lovov in lovske družine, ki mimo tega dopuščajo, da s takim odstrelom nastaja za lovišče gospodarska škoda.

Vprašajmo se, kdo goji našo divjad, ki mora biti zlasti v zimskem času deležna naše oskrbe, mi ali taki brezobzirni strelci? In če se bo to zaradi pridobivanja sredstev razpaslo, kako dolgo bo mo lahko še lovili? Mislim, da so ta dejstva razmišljanja vredna, posebej za družine, kjer se kaj takega dogaja. Prav tako pa tudi za sosednje družine, ki bodo tudi trpele škodo. Kajti divjad, posebno fazani se radi sele in iščejo življenjske prostore, logično, pra-

zne predele. Nedvomno pa tako početje na nekatere naše člane tudi negativno vpliva. Tu mislim tiste, ki so podobnega kova in uživajo, če lahko čimveč neke divjadi postrele. Smatram, da je to za naše lepo napredujoče lovstvo in za še večji dvig lovišč krvaveča rana, ki jo moramo z ustreznimi ukrepi ozdraviti. O takih dogajanjih so gotovo obveščeni tudi vodilni forumi, ki naj bi zavrli tako prakso. Pri tem še nekaj, kar za našega lovca ni pohvalno in mu ne dela časti. Mislim namreč za pobiranje izstreljenih tulcev za inozemskimi lovci. Prepričan sem, da je kupna moč našega povprečnega lovca (tu mislim podeželske lovce) že taka, da si lahko sam in na dostojen način nabavi potrebne naboje in je v tem primeru vsak izgovor jalov. Naša priznana gostoljubnost ne sme iti po eni strani v nedostojno in tudi kaznivo popustljivost, na drugi strani pa ne v dejanja, ki nam lovcem in našem lovstvu niso v čast in ugled.

Zatorej lovci — še razmislimo ali je vse to prav?

Karel Raiter

LITERATURA

Izvor in vloga lovskih trofejev,

je naslov brošure 17 × 23,5 cm na 45 straneh s prilogo slik na 10 straneh.

Izdal jo je naravoslovni muzej v Beogradu, od avtorja Vladimira Živančevića. Avtor je v lepem slogu opisal nastanek, vlogo in pomen lovskih trofejev na zgodovinski in znanstveni podlagi. Pisec poudarja, da skozi dve zgodovinski dobi mnoge trofeje vsebujejo seksualno magičen značaj. V novi dobi so pa trofeje predmet znanstvenega raziskovanja in primerjalni material za diagnostiko ene vrste ali geografske oblike, in služijo kot vzorec pri gojitvi kake vrste divjadi, zlasti jelenjadi.

Zanimivo knjigo priporočamo lovskim zvezam in družinam za knjižnico.

ing. Zlatko Turkalj

Iz lovske družine Ljubno

Znan kraj iz narodno osvobodilnih bojev zgornje Savinjske doline, Ljubno, obdaja precej strmo hribovje, skoraj do 1300 m višine. Dolino deli na dvoje tam še kristalno čista in bistra Savinja, polna žlahtnih postrvi. Na obeh bregovih Savinje pa je 7000 ha obsegajoče hribsko in gorsko lovišče, ki je bogato z vsemi vrstami divjadi. V zadnjem času tudi jelen ni več redek, divji prašiči pa so se naselili kar za stalno. Tu gospodarji 28 članska lovska družina Ljubno. Odkar je pred tremi leti odstranila iz svojih vrst plevel, je družina v zgornji Savinjski dolini poznana po dobrem gospodarjenju. Od takrat so uspehi družine vidnejši, člani družine pa so tudi mnogo aktivnejši. Družina ima za pomožna čuvaja dva logarja, ki sta stalno v revirju. Kljub temu, da sta odstrel in stalež divjadi iz leta v leto v porastu, pa ima družina precej težav s klatečimi se psi, ki jim je težko priti do živega zaradi raztrganega in grapastega terena, in ker redko naseljeni kmetje ponoči spuščajo pse čuvaje z verig.

Letos bo tudi dokončno opremljena že v letu 1957 zgrajena lovska kočna na visokem Kernesu, ki je izhodišče za lov na ruševca. Pri gradnji kočice so sodelovali vsi člani, ki so opravili 2000 udarniških ur. Opremo, ki bo zelo lično izdelana pa bo lovska družina kupila iz izkupička že tradicionalne lovske zabave v Ljubnem. Del izkupička je družina namenila za nabavo lovskega prapora.

V letu 1959 so člani družine zgradili 2 km lovskih steza, očistili pa nad 3 km. V letu 1960 je družina očistila še nadaljnjih 3 km lovskih steza, tako da je sedaj v lovišču že nad 8 km dobro zgrajenih lovskih steza. Kot prva v zgornji Savinjski dolini je družina ustanovila tudi aktiv mladih lovcev, od katerega si veliko obeta. Družina tesno sodeluje s šolsko mladino in učiteljstvom, ki z razumevanjem spremelja delo lov-

Foto V. Dvoršek
Lovska koča na Kermesu, 1200 m, LD Ljubno

ske družine. Družina je tudi sprejela sklep, da se lahko v aktiv mladih lovcev vključijo samo učenci, ki bodo imeli v šoli dobro oceno. Da bi pa bil kontakt med

učiteljstvom in lovsko organizacijo še živahnejši, bodo člani družine na šolah imeli nekaj predavanj o varstvu in gojenju divjadi.

Valter Dvoršek

Turizem

Ne bo odveč, če povemo nekaj misli o našem turizmu v lovstvu. Naša turistična dejavnost v novi socialistični Jugoslaviji je na splošno zares velikega pomena. Turizem je v dokaj velikem razmahu na vseh področjih naše domovine. Nedvomno se čuti v zadnjih treh ali štirih letih tudi v našem športnem lovstvu. Vodstvo nove sicialistične Jugoslavije nam odpira vrata za čimvečjo turistično dejavnost doma in izven naših meja.

Lovstvo je športna zvrst, hkrati pa nedvomno tudi del našega narodnega gospodarstva. Lov v času preobrazbe socialistične družbe kaže iz leta v leto boljše in vidnejše oblike v gospodarjenju, hkrati pa pospešuje tudi zблиževanje v turizmu na sploh. Bolj ko bomo prožni in povezani z našo turistično miselnostjo, večja bo naša lovsko povezanost s tujino, z lovci zunaj naših meja, ki že zelo radi in češče prihajajo v naša lovišča in tem bolj se bo krepilo naše gospodarstvo. Mislim,

da je treba še malo več širine in razumevanja s tujimi lovci, da bomo tudi gospodarsko uspevali. Nedvomno smo naredili velik korak s tem, ko smo načrtno uredili odstrel divjadi po tujih lovcih. Opredelili bi se zlasti za odstrel v nižinskih lovščih, ker smatram, da ima to veliko pozitivno postavko v našem gospodarstvu. Navedel bi nekaj dognanj. Vsa prejšnja leta in še danes so nekatere lovske družine posvečale glavno pažnjo odlovu živih zajcev. To je bil v Pomurju tudi glavni vir za blagajne lovskih družin. Toda praksa je pokazala, da ta odlov ni ustrezen. Za prodajo smo namreč morali oddajati dve zajki z enim zajcem. To nas je privedlo pred stvarnost, da se sprašujemo, kje so naši zajci. To moremo popraviti le s tem, da namesto odlova oddajamo tujim lovskim gostom odstrel na podlagi lovskega turizma. Pri tem moramo misliti na osvežitev krvi našemu zajcu. Odlov zajcev z vsemi nevšečnostmi in rizikom slabo krije blagajno. Na ta način imamo zgubo na dveh straneh; prvič ni zadovoljiva fi-

nančna plat, drugič, kar je najbolj važno, ni zajcev in zadostnega zaroda, ker smo odvzemali preveč zajk. Pri oddaji odstrela pa odpadejo mnoge neprijetnosti in skrbi in stalež zajcev se ne kvari v škodo zajk, kar je glavno.

Menim, da bodo lovske družine gospodarsko mnogo bolje odrezale, če se pretežno preusmere na lovski turizem z oddajo odstrela.

Janko Ivanjšič

»Lovska pravičnost«

Zadnje čase se mnogo piše in govori o lovski pravičnosti, zato se oglašim tudi jaz. V nekaterih lovskih družinah res spoštujejo lovsko pravično vedenje in ravnanje. Zal so pa tudi primeri, ki pričajo o ravno nasprotnem. Tako je bilo lani jeseni na skupnem lovu LD Maribor, v okolici mesta, v Kamenici. Mnogo lovcev je bilo in mnogo streljanja. Nek zajec, ves preplašen, je hotel uiti skozi vrsto lovcev in gonjačev. Ker smo pa bili na gosto postavljeni, se je ubogi dolgouhec samo prestrašeno zaletaval od enega do drugega. Strelil nanj so sicer pokali, a prizadjali mu niso žalega. Zajčevo življenje je šele prekinil gonjač, ki mu je s kolom strl hrbtenico. Uboga živalca se je v strašnih bolečinah zvijala v travi. »Junaški« gonjač ga je najprej z naslodo opazoval in mu šele čez čas dal smrtni udarec. Navzoči lovci so pa surovežu — čestitali!

Ali toliko in tolikokrat preganjani zajec res zasluži takšno smrt?

Janez Švajcer, Maribor

Popravek

Pod imenom Albin Korošec, 11. št. na strani 339, 3. stolpec, je iz »Kozina« nastala »Vrozina«, kar naj pisec blagohotno oprost, bralci pa popravijo. Ur.

Ivanu Avseniku, 50-letniku, članu LD »Stol« čestitamo in mu kličemo na mnoga zdrava leta!

Člani LD »Stol«

Iz Podsrede

Ko smo stopili v leto 1961, smo se lovci iz Podsrede zbrali na svoj posvet, kakor imamo navado vsako prvo nedeljo v mesecu.

Razpravljali smo, kaj vse smo doživeli v preteklem letu, kaj smo v lovišču storili za našo divjad, kakšen je stalež srnjadi, kaj vse bo še potrebno, da bo lovišče lovcu res užitek. Pri tem smo se spomnili nepričakovane zgube

mladega člana. Za zaključek lova smo določili za 15. januar 1961 pogon na divje prašiče. Lovska družina Pišece nas je obvestila, da bo ta dan tudi ona priredila pogon na črnuhe. Ob skupni meji smo naredili v našem lovišču zasedo. Prašiči se pa niso držali našega načrta in so se ustavili v skoraj nedostopni podrast. Sedaj jih je bilo treba zalesti. Naš mladi lovec Motoh se je preril v goščavi do prašiča na tri metre in nanj oddal dva strela — oba previsoko in je ščetinar odšel zdrav, kakor vsi drugi.

Mrak je prekinil jalov lov in pri starešini smo si pogreli premle ude ter potolažili žejo in neuspeh, zlasti naš ostrostrelec Nande, ki nas je imel polna ušesa.

LD Podsreda

Iz lovske družine Remšnik

Lovska družina je 8. jan. 1961 imela enajsti in zadnji skupni lov v tej lovski sezoni. V tem letu je bilo življenje v družini precej razgibano. Skupni lovi še niso bili povsem zadovoljivi, ker še manjka dobrih lovskih psov. Zato bo družina zanje v bodoče bolj poskrbela. Kljub temu je bil uspeh odstrela zadovoljiv.

Pričeli smo tudi s pripravami za gradnjo lovske koč, ki naj bi 1961/62 stala. Lovska koča bo izdatno prispevala k turizmu kraja Remšnik, ki je sedaj kot turistična točka nepoznan. Imeli smo tudi dve lovski veselici, katerih dobiček je namenjen za gradnjo koč. Dan republike, 29. november smo lovci skupno z drugimi organizacijami, z osnovno šolo in JLA v Remšniku, proslavili s slavnostno akademijo. Zimske mesece bomo pa izkoristili za lovska predavanja in za pripravo na lovske izpite.

Tone Ambrož, LD Remšnik

ŠALJIVI:

Zadnji pogon se je nekoliko zavlekel in lovec Miha pride pozno domov.

»Katra, zbudi me, ko bom žejen!«

»Kako naj vem, kdaj boš žejen?«

»Brez skrbi, ko me zbudiš, bom žejen.« P.

*

Oče in sinček najmeta v gozdu raztrganega zajčka. Oče izkoristi priložnost v vzgojne namene in reče:

»Glej sinko, ta zajček je bil poreden, zato ga je pojedla lisica.«

»Kaj ne, očka, če bi bil priden, bi ga pojedli mi.« P.

UMRLI SO:

Pokojni Tonček z gamsom, 18. okt. 1958 — Stol

Tonček Kos, član LD »Stol«, partizan, nosilec petih odlikovanj iz NOV, star 35 let. Hrabremu borcu za osvoboditev, iskrenemu

in vedremu tovarišu, znanemu gamsarju trajen in časten spomin!

LD »Stol« na Gorenjskem

Dragotin Klobučar, bančni ravnatelj v p. je umrl v 86. letu starosti. Pokojnik je bil doma in v zamejstvu priznana avtoriteta kot sodnik, vodnik in vzrejevalec psov ptičarjev, mimo tega pa vzoren lovec. Bil je ustanovni član Slov. lov. društva v Ljubljani in Društva ljubiteljev ptičarjev. Ze 1910 je uspešno nastopil kot vodnik na tekmi ptičarjev v Domžalah. Od 1913 je bil vzoren kinološki sodnik, mlajši generaciji pa odličen učitelj ter dopisnik v glasilu LOVEC.

Odlikovani je bil 1955 z Redom za lovske zasluge II. stopnje, DLP ga je pa imenovalo za častnega člana in mu podelilo zlati znak društva in zlati vodniški znak. Kinološka zveza Slovenije ga je 1957 odlikovala z zlatim znakom za zasluge na kinološkem polju.

Iskrenemu in zvestemu lovskega tovarišu bodi trajen in časten spomin!

DLP

Anton Gorenjšek, iz Podgore pri Kotljah, član LD Prežihovo, star 68 let.

Valentin Pavlinc, član LD Laško, star 63 let in 45 let aktiven lovec.